

Van, aki átvegye a stafétabotot

Töretlenül népszerű a tűzoltótábor

95 gyermek és ifjú tanult és gyakorolt a táborban

Fotó: NYÖTE

Múlt héten ötödik alkalommal szervezték meg a nyárádmenti ifjúsági tűzoltótábort, amely betekintést enged a gyerekeknek a szakma összetett és felelősségteljes világába, egyben fegyelemre, csapatmunkára és önzetlenségre is tanít. A félkatonai, pontos szabályok nem jelentenek azonban gondot a résztvevők-

nek, és a szülők is örülnek, hogy csemetéik néhány napot ilyen környezetben töltenek el.

Gligor Róbert László

(Folytatás a 4. oldalon)

Udvarok, árkok, pincék vízmentesítése

Marosvásárhelyen a Remeteszeg utcában egy patak kilépett a medréből, udvart és pincét árasztott el.

2.

Forgalomból kivont készítmények

Az Európa középső részén élő népeket már a korai középkortól (az 5. századtól) rettegésben tartotta egy rejtélyes betegség, amely a maláriához, pestishez, leprához hasonlóan tömegesen szedte áldozatait. Kontinensünk déli, dél-nyugati és északi részén fekvő területein ritkábban jelentkezett ez a „nyavalya”.

6.

Államra hagyott fiatalok régen és ma

A rendszerváltás előtti árvaházaknak és a gyermekvédelmi rendszer későbbi létesítményeinek lakóit hozza nézőközelbe néhány figyelemre méltó életút felvillantásával a Románia láthatatlan hangjai (Vocile nevăzute ale României) című dokumentumfilm.

7.

Megvan a marosvásárhelyi ASA kerete

Négy nappal a kezdés előtt az FC ASA nyilvánosságra hozta a játékoskeretét. A listán 26 név szerepel, ezek közül hárman kapusok.

9.

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

AKTUÁLIS

Ora et labora

Vajda György

Nagyszabású tüntetésre készülnek a tanügyi szakszervezetek a kormány által az oktatás terén meghirdetett, az oktatási rendszerre vonatkozó 2025/141-es törvény miatt, amely szerintük „mélyen antiszociális törvény”, az elmúlt 35 év válságát idézi elő. A felháborodást az okozta, hogy többek között két órával megnövelik a kötelező tanítási óraszámot, növelik az osztályok létszámát, csökkentik az óradíjat, és sorolhatnánk a többé-kevésbé jogos észrevételeket. Nem kell oktatási szakértőnek lenni ahhoz, hogy beismerjük, 35 éve sántít az oktatási rendszer. S valahányszor valamelyik bátrabb tárcavezető nekirugaszkodott az erre vonatkozó jogszabályok módosításának, a rendszer „reformálásának,” beletört a bicskája, pont a szakszervezetek és az oktatók ellenállása miatt. Hol voltak három és fél évtized alatt a szakszervezetek, amikor mindegyre azt tapasztaljuk, hogy Európában élvonalban járunk az iskolakerülőket illetően, amikor érezhetően csökkent az oktatás színvonala (lásd a romániai egyetemek besorolását más európai felsőfokú oktatási intézmények sorába, és folytathatnák az erre vonatkozó példákat), amikor jelentősen megnövekedett az iskolai zaklatások (bullying) száma? És sorolhatnánk a példákat. Senki nem beszél arról, hogy a jó eredmények érdekében hányan fizetnek magánórát tanároknak, azoknak, akinek erkölcsi és szakmai kötelessége lenne úgy megtanítani a gyerekeket, hogy ne kelljen többletkiadással terhelni a szülőket. Azt nem igazán említik, hogy miként jöttek létre és működnek azok a pénzhajhász, diplomagyártó egyetemek, ahol megtömik a diákokkal a fizetési helyeket, s majd az egyetemi tanulmányok elvégzése után, okirattal a kezükben a frissen

(Folytatás a 3. oldalon)

JÚLIUS

31

CSÜTÖRTÖK

Ma OSZKÁR,
holnap BOGLÁRKA napja

Az év 212. napja, hátravan 153 nap

6:01 13:16

20:55 23:28

A nappal hossza:
14 óra 54 perc

IDŐJÁRÁS

Többnyire napos

Hőmérséklet:
max.: 26 °C
min.: 13 °C

naptár

Isten éltesse!

BOGLÁRKA: jelentése kettős: egyrészt a régi magyar nyelvben használt boglár szóból ered, ami ékszer, díszet jelentett. Másrészt a Boglárka virágra is utal, ami egy szép, sárga virág.

VALUTAÁRFOLYAM
BNR: 2025. július 30.

1 €	5,0770 lej
1 \$	4,3974 lej
100 Ft	1,2727 lej
1 g arany	470,9900 lej

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében:

Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

MEGYEI HÍREK

Hétvégén is áthalad a járműforgalom Marosvásárhely főterén

Marosvásárhelyen, a Park Hotel mellett épülő parkolóház kivitelezési munkálatai miatt ideiglenes forgalomkorlátozás lép érvénybe a Cuza Vodă utcában. Jó hír, hogy a főtér hétvégén nem lesz lezárva, a közlekedés a megszokott rend szerint zajlik. Köszönjük megértésüket és türelmüket! – áll a marosvásárhelyi önkormányzat közleményében.

Böződújfalusi találkozó

Augusztus 2-án, szombaton délelőtt 11 órától tartják meg a helyi emlékparkban a hagyományos böződújfalusi találkozót. Az együttlélt római katolikus misével kezdődik, a szolgálatot Laczkó Vilmos plébános végzi, 11.45-től pedig unitárius istentisztelet következik, ígét hirdet Fazakas Levente esperes. Ezt követően id. Szombatfalvi József nyugalmazott esperes az elhunytakra emlékezik. 12.15-től köszöntőbeszédet hangzanak el – felszólal Csibi Attila Zoltán, az RMDSZ Maros megyei szervezetének elnöke, tiszteletbeli böződújfalusi, Szász Levente Loránd, Erdősztengyörgy polgármestere és Jenei János, a Magyarságkutató Intézet munkatársa –, majd a jelenlevők meglátogatják a kopjafafalut. Az együttlétre a szervezők minden egykori böződújfalusi lakót, leszármazottat és jószándékú emlékezőt várnak.

Nyárádmente Fesztivál

A Nyárádmente Fesztivál rendezvénysorozat keretében július 31-én, csütörtökön 18 órától Rejtélyes vagy természetes? címmel nyílik meg a helyi művészek kiállítása a művelődési ház előterében. 19 órakor a Király Presszóban kerül sor Tőkés Imola 3D Art – Hazatérő dimenziók című tárlatának megnyitójára, 19 és 21 órától filmvetítés lesz a Fűles Pubban, 21 órától pedig karaokéest a Café 31-ben. Augusztus 1-jén, pénteken 10 és 13 óra között népi kézműves-foglalkozásokat tartanak gyermekeknek, 17 órakor vászontáska-díszítő workshop nyílik az Ifjúsági udvarban. Ugyanekkor kezdődik a IX. Táncol a Nyárádmente néptánctalálkozó. 19 órától kvízestet tartanak az Ifjúsági udvarban, 20.30-tól a Bekecs Táncszínház Táncolva öröklődik című előadásával lép közönség elé, 22 órától a Tárkány Művek koncertezik, 23 órakor pedig ifjúsági buli kezdődik. A teljes program megtekinthető az esemény Facebook-oldalán.

Baricz-kötetek Magyarországon

Augusztus 4–8. között magyarországi turnéra indul Baricz Lajos, ahol Áldd meg, Isten címmel tart verses-zenés író-olvasó találkozót. A körútra elkíséri Simon Kinga és kísérete, aki általa megjelenített verseket ad elő. A találkozások a következő településeken zajlanak: augusztus 4-én 18 órakor Békéscsabán a római katolikus templomban; augusztus 5-én 18 órakor Kecskeméten a Cifra Palota Páva termében; 6-án és 7-én 17 órakor Zalaszentgyörgyön és Salomváron a kultúrotthonban; 8-án 17 órakor Zalaegerszegen a Deák Ferenc könyvtárban.

Hírszerkesztő: Szer Pálosy Piroska

A Maros megyei tűzoltókat riasztották

Udvarok, árkok, pincék vízmentesítése

Az Országos Hidrológiai és Vízgazdálkodási Intézet (INHGA) másodfokú árvízvédelmi készültséget rendelt el kedden Beszterce-Naszód, Brassó, Buzău, Hargita, Kovászna, Maros, Prahova és Szeben megyei folyókra. Kedden éjjel nagy mennyiségű víz áradt le a patakokon, lejtőkön és vízfolyásokon, villámárvizek alakultak ki, és a vízállás sok helyen meghaladta a másodfokú készültségi szintet a Bodza folyó Buzău, Kovászna és Prahova megyei vízgyűjtő területén. Szintén másodfokú készültség volt a Nagy-Szamos Beszterce-Naszód megyei és a Nagy-Küküllő Hargita, Maros, Brassó és Szeben megyei vízgyűjtőjének a területén.

A július 29-i, keddi narancssárga figyelmeztető viharjelzést követő, hirtelen lezúduló nagy mennyiségű csapadék okozta károk miatt a Maros Megyei Katasztrófavédelmi Felügyelőség munkatársainak több helyszínen kellett beavatkozniuk.

*

Marosvásárhelyen a Remeteszeg utcában egy patak kilépett a medréből, udvart és pincét árasztott el. A Kárpátok sétányon egy úttestre dőlt fát távolítottak el. A Ialomiței utcában személyautóra dőlt fát kellett eltávolítani, ez utóbbi esetben személyi sérülés nem történt. Dicsőszentmártonban egy udvart elárasztott a víz, Udvarfalván árokból való víz-elvezetésnél avatkoztak be, az üvegházak elárasztásának megelőzése érdekében. Marosszentkirályon a Völgy utcában és a Rozelor utcában udvarról és garázból szivattyúzták ki a vizet – tájékoztatott a Maros megyei tűzoltóság sajtóosztálya. (szer)

Fotó: ISU

Áradásokat, tüzet okozott az országban

az elmúlt napok időjárása

Tizenhat megye összesen 32 településén és a fővárosban okozott károkat a rossz idő az elmúlt 24 órában – tájékoztatott szerda reggel a katasztrófavédelmi főfelügyelőség (IGSU).

A következő megyékben volt szükség a katonai tűzoltók bevetésére a viharok és árvizek nyomán: Argeș, Bákó, Beszterce-Naszód, Brassó, Buzău, Giurgiu, Hargita, Hunyad, Kovászna, Krassó-Szörény, Maros, Mehedinți, Neamț, Suceava, Szeben, Vaslui, illetve Bukarest. A katasztrófavédelmi erők 68 házból, 95 udvarból, három melléképületből, 44 pincéből/alagsorból és nyolc előntött utcáról szivattyúzták ki a vizet. To-

vábbá lesodort épületelemeket, 11 ki-dőlt fát távolítottak el, amelyek hat járművet rongáltak meg. Hargita megyében két, villámás okozta tűzhöz riasztották a tűzoltókat. Az egyik tűz Csíkrákoson, a másik Csíkszentdomokoson volt, mellélépületek gyúltak ki.

Az IGSU szerint az úttestre a víz által hordott hordalék és földcsuszamlások miatt szerda reggel se volt járható még három megyei út Suceava

megyében, a 18-as országúton pedig csak egy sávon lehet közlekedni. Egy ideig a 17C jelzésű országút egyik szakasza is járhatatlan volt Beszterce-Naszód megyében, akárcsak a 17B jelzésű országút egyes szakaszai Neamț és Suceava megyében. A vasúti közlekedés szintén szünetelt egy időre a 300-as fővonalon Brassó megyében a felsőtömösi és a derestyei (Dârste) állomások között, miután egy szél által kidöntött fa ráesett a felsővezetékre. A hatóságok 21 RO-ALERT figyelmeztetést küldtek ki a lakosságnak a rossz időjárás és az árvízveszély miatt. (Agerpres)

toborozunk több önkéntes segítőt – tájékoztatott az RMDSZ radnóti szervezete.

RENDEZVÉNY

Karitatív családi délután Radnóton

Augusztus 1-jén, pénteken családi délutánt szerveznek Radnóton, a református iskola udvarán. Néptánc-előadásra, bográcsolásra, grillezésre és közös, élőzenés nótázásra várják a helyieket és a szomszédos települések lakosait. A gyerekek és a fiatalok számára asztaliteniszezésre és a trambulín használatára lesz lehetőség, akárcsak gyerekfoglalkozásokra és gyerekprogramokra, melyeket játékevezető irányít majd. Az iskolaépület jelenleg felújítás alatt van. Minden közösség számára az események a közösségépítés alapját képezik. Lehetőséget adnak az identitás és a hagyományok megőrzésére, átörökítésére. Azért választottuk ezt a helyszínt, hogy minél több támogatót találjunk az épület felújítására, illetve a költségek csökkentése érdekében a közmunkához

Határtalan művészet

Augusztus 11-ig még ingyenesen látogatható az a válogatott csoportos kiállítás, amely Marosvásárhelyen, a Bolyai téri Studium Hub Kulturális Központban nyílt. A Határtalanul című tárlaton közel 40 alkotó több mint 80 műve tekinthető meg. A budapesti székhelyű MűvészTerem alkotóközösség első külföldi kiállításának központi gondolata a képzőművészet határoknélkülsége és szabadsága. A kiállított műveket a meghirdetett tematikus pályázatra beérkezett alkotások közül szakmai zsűri választotta ki. A szervezők a minőség mellett a változatosságra törekedtek, így a kiállított munkák között a klasszikus gyökerekhez visszanyúló figurális alkotás és modern, absztrakt mű is látható különböző méreteken, technikákkal és témában. Az alkotások egy része meg is vásárolható.

NÉPÚJSÁG

MAROS MEGYEI NAPILAP

Kiadja az IMPRESS KFT.

FŐSZERKESZTŐ:

Karácsonyi Zsigmond

FŐSZERKESZTŐHELYETTES:

Vajda György

LAPSZERKESZTŐ:

Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy-Bodó Szilárd, Nagy Miklós, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálosy Piroska. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Putnoky-Benedek Annamária. **TÖRDELÉS:** Donáth-Nagy György, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi. **FŐKÖNYVELŐ:** Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília.

Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujas.ro

SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujas.ro **E-mail:** nepujas@e-nepujas.ro

Telefon: titkárság: 0265-266-780; tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino. A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.

Előfizetés a postahivatalokban, a postásoknál és a szerkesztőségben: tel. 0728-082-259.

Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15, péntek: 9–14 óra között, szombat, vasárnap: zárva.

6423578000069

ISSN 1220-3475 (print);
ISSN 1584-3238 (online)

Nicușor Dan: Teljesen aberráns, hogy jelenleg a bírák és ügyészek nyugdíja nagyobb, mint a fizetésük

Nicușor Dan államfő szerdán a Cotroceni-palotában sajtótájékoztatót tartott, ahol néhány aktuálpolitikai kérdésről tájékoztatta a nyilvánosságot. Többek között a különnyugdíjakról, a SRI és a SIE vezetőinek kinevezéséről, valamint Dragoș Anastasiu lemondásáról nyilatkozott.

Nicușor Dan államfő szerdán azt nyilatkozta, hogy „a következő hetekben” kinevezi a Román Hírszerző Szolgálat (SRI), illetve a Külső Hírszerző Szolgálat (SIE) vezetőit. A Cotroceni-palotában tartott sajtótájékoztatón az elnök azt mondta, hogy „három-négy név” szerepel a listáján. Az elnök azt is közölte, hogy a kinevezések előtt egyeztetni fog a pártok képviselőivel. Az államfő szerint „fejtelenség” van a bírák és ügyészek nyugdíjazási eljárása körül, és magyarázatot vár ezzel kapcsolatban a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanácstól (CSM). Az államfő az igazságügyi rendszerben dolgozók különnyugdíját szabályozó törvény tervezett módosítása kapcsán beszélt erről szerdai sajtótájékoztatóján. „A 74 nyugdíjazási kérelem átvizsgálása után adódik a kérdés a CSM felé: mi ez a fejtelenség?” – fogalmazott, majd rámutatott, a bírák és ügyészek által benyújtott kérelmek 70 százalékában nincs megjelölve a nyugdíjba vonulás pontos időpontja. „Az én tapasztalatom szerint akár cukrászdában, akár szücsműhelyben, akár tervezőmérnökként dolgozik valaki, ilyenkor oda kell figyelni, hogy ez ne befolyásolja a termék menetét” – jelentette ki az elnök, és azt is megjegyezte, hogy az államfő nem közjegyző, ugyanakkor felhívta a figyelmet, hogy a kiszámíthatóság érdekében a bírának és ügyészeknek legalább 90 nappal korábban jelezniük kell, ha nyugdíjba kívánnak vonulni. Hozzátette, szándékában áll részt venni a CSM több ülésén. „Elfogadhatatlan, hogy egy ehhez hasonló elit intézménynél ne legyen egy minimális kiszámíthatóság.”

A szerdai sajtótájékoztatón szó esett Dragoș Anastasiu miniszterelnök-helyettes helyzetéről. Ezzel kapcsolatosan az államelnök kijelentette, hogy nem volt tudomása erről. Elmondta: az Információs Hivatal (ORNISS) már tiszteletbeli tanácsadónak való kinevezésekor kiadta Anastasiunak az állam- vagy szolgálati titkokhoz való hozzáférésre feljogosító ún. ORNISS-tanúsítványt. Tudomása szerint a tanúsítvány megszerzéséhez szükséges ellenőrzéseken azt vizsgálják, hogy a jelölt kapcsolatban áll-e a román állammal szembehelyezkedő személyekkel, vagy indult-e már büntetőeljárás ellene.

És ebben a kontextusban Dragoș Anastasiu helyzete csupán „imázskérdés” – szögezte le Nicușor Dan.

A újságírók azon kérdésére, hogy jómaga adott-e már életében csúszópénzt, Dan azt válaszolta, hogy nem emlékszik ilyen esetre. Dragoș Anastasiu miniszterelnök-helyettes vasárnap jelentette be lemondását. A Victoria-palotában tartott sajtótájékoztatón Anastasiu azt mondta, a jelenlegi légkörben nem tud segítségére lenni a kormánynak, és függetlenül attól, hogy mit mond vagy mit tesz ezután, folytatódni fog a rágalmazás. „Beszélttem a kormányfővel, neki is elmondtam, hogy így többet ártanék, mint segítenék, ezért hátrébb lépek és lemondok” – fogalmazott.

A lemondásának hátterében álló ügy kapcsán leszögezte, ennek részletei eddig is rendelkezésre álltak, ugyanakkor megjegyezte, az állam ellenőrző szervei abban az időben úgy bántak a vállalatokkal, hogy sokan „túlélési megvesztegetésre kényszerültek”.

Sajtóbeszámolók szerint Dragoș Anastasiu üzletemberként tanú volt az országos adóhatóság (ANAF) egyik volt ellenőrének, Angela Burlacunak a korrupciós perében, és „elismerte, hogy aláírt egy fiktív szerződést, amely az ANAF-alkalmazottnak fizetett kenőpénzeket volt hivatott fedezni”.

A továbbiakban „teljesen aberránsnak” nevezte Nicușor Dan államfő azt a jelenleg érvényben levő törvényi előírást, amely lehetővé teszi, hogy a bírák és ügyészek nyugdíja nagyobb legyen a korábban kapott fizetésüknél. A Cotroceni-palotában tartott szerdai sajtótájékoztatóján az elnök elmondta, eddig 76 nyugdíjazási kérelmet kapott bírák és ügyészek részéről. Közülük ketten visszavonták a kérelmüket, ketten pedig azt mondták, hogy nem vonulnának nyugdíjba, „ha nem lenne ez az információáradat”. Utóbbiakkal készen áll tárgyalni – jelentette ki az államfő.

Nicușor Dan azt is elmondta, hogy a nyugdíjazási kérelmek áttekintése lezárult, az ezekkel kapcsolatos elnöki rendeleteket pénteken teszik közzé. „Aki esetleg meggondolták magukat, írhatnak nekem péntekig” – tette hozzá. Az elnök szerint a jelenleg hatályos törvény a rendszerből való kilépésre ösztönzi a bírákat és ügyészeket. „Veszített a minőségéből az igazságszolgáltatás, mert a tapasztalatot semmi sem pótolhatja” – fogalmazott.

Az államfő ugyanakkor tiszteletét fejezte ki azoknak a bírának és ügyészeknek, akik a rendszerből való kilépésre ösztönző körülmények ellenére is folytatják a munkát. *(Agerpres hírosszefoglaló)*

Sztrájkórság a tanügyminisztérium előtt

A tanügyi szakszervezetek képviselői Daniel David oktatási miniszter lemondását követelik, és bejelentették, hogy szerdától kezdődően sztrájkórséget fognak állni a tanügyminisztérium előtt.

A Tanügyi Szabad Szakszervezetek Szövetsége (FSLI), a Spiru Haret Szakszervezeti Szövetség és az Alma Mater Szakszervezeti Szövetség is kedden kiadott közleményben az általuk képviselt több mint 250 ezer tanügyi alkalmazott nevében felháborodásukat fejezték ki az oktatási rendszerre vonatkozó 2025/141-es törvény előírásai miatt. Rámutatnak: annak ellenére, hogy az utóbbi időben minden tőlük tehető megtették és minden érvet fölsoroltak – tárgyalásokat folytattak az államelnökekkel, és felkérték, hogy ne hirdesse ki ezt a törvényt, tárgyalásokat folytattak a miniszterelnökökkel, az oktatási miniszterrel, a kormánykoalíciós pártok vezetőivel, tüntetéseket szerveztek a parlament előtt

– ez a „mélyen antiszociális törvény” megjelent a Hivatalos Közlönyben. Meglátásuk szerint a kormány „az elmúlt 35 év legnagyobb válságát” idézi elő az oktatásban. A három érdekképviseleti szövetség állítása szerint a kormány nem végezte el a hatás-tanulmányokat az intézkedések meghozatala előtt. A szakszervezetek az államelnököket, a kormányfőt, a tanügyminisztert és a kormánykoalíciós pártokat egyaránt hibáztatják az oktatási rendszer „precedens nélküli felborításáért”. A romániai oktatást és kutatást „keményen sújtó” intézkedések a következők: a heti kötelező tanítási óraszám 2 órával való emelése; több száz oktatási intézmény összevonása, ami vé-

leményük szerint „leépítésekhez fog vezetni” a tanári és kisegítő személyzet körében; az osztályok létszámának növelése; az óradíj csökkentése; az igazgatók és tanfelügyelők tanítási óraszámának emelése; a romániai felsőoktatás „alulfinanszírozása” az egy hallgatóra jutó standard költségek aktualizálásának elmulasztása révén – emlékeztetnek.

A bírált intézkedések között vannak a kutatóintézetek és egyetemi könyvtárak alulfinanszírozottságát eredményezők is. Állításuk szerint a döntések meghozatalában aktív szerepe volt Daniel David oktatási miniszternek, és ezért a lemondását követelik. A három szakszervezeti tömb közölte azt is, hogy szeptember 8-án, a tanév első napján tartandó tüntetésen több mint 30.000 tanügyi alkalmazott fog részt venni. *(Agerpres)*

Térítésmentes gyógyszerekkel üzérkedtek

Ártámogatott és térítésmentes drága gyógyszerekkel üzérkedő, orvosokat és gyógyszerészeket is magába foglaló szervezett bűnözői csoport tagjaira csaptak le szerdán a hatóságok Romániában.

A rendőrség közleménye szerint 39 helyszínen végeztek házkutatást a bukaresti törvényszéki ügyészség utasítására az ország kilenc megyéjében és a fővárosban. A nyomozati anyag szerint a 2022 óta működő bűnszövetkezet rossz anyagi körülmények között élő páciensektől a piaci ár töredékéért megvásárolta az ártámogatott vagy térítésmentes gyógyszereket – adott esetben az ezek kiváltására jogosító vényt –, az így megszerzett készítményeket pedig belföldön vagy más uniós országokban jelentős haszonnal értékesítette. A rendőrség szerint az egyik legkeresettebb, mintegy 4000

lejbe kerülő, a romániai betegek számára ingyenesen biztosított gyógyszert a közvetítők 200-500 lej közötti összegért vásárolták meg a páciensektől, majd mintegy 2000 lejért bulgáriai gyógyszerkereskedőknek adták el, akik – újracsomagolás után – más uniós országokban értékesítették.

Elvileg ezeknél a készítményeknél a csomagoláson található egyedi kódok éppen az ilyen jellegű csalásokat hivatottak megelőzni, de a beszerezett orvosok és gyógyszerészek közreműködésével és az ingyenes vagy támogatott ellátásra valóban jogosult betegek adatainak felhasználásával a bűnszövetkezetnek sikerült elérnie, hogy a kód ellenőrzésénél az egészségbiztosítási rendszer ne adjon le riasztást.

Az ügyben bűnszövetkezet létrehozása, csalás, okirathamítás, termékhamisítás és adócsalás gyanújával indult bünvádi eljárás. *(MTI)*

ORSZÁG – VILÁG

A rendes tanári állásokra kiírt vizsgák végleges eredményei

A rendes (titular) tanári állásokra kiírt versenyvizsga szerdán közzétett végleges eredményei szerint az óvások elbírálása után 3,14 százalékkal többen kaptak 7-est vagy annál nagyobb jegyet, mint óvások előtt. A legalább 7-es osztályzatot megszerzők aránya így 43,59 százalékról 46,66 százalékra emelkedett – közölte a tanügyminisztérium. A benyújtott 7.278 óvás eredményeként 4.244 jegyet felfele, 2.932 jegyet lefele módosítottak. A fellebbezések elbírálása után 13.553-ról 14.490-re nőtt a 7 és 9,99 közötti jegyek száma, 42 vizsgázó pedig 10-est kapott a dolgozatára. Az egyetemet idén végzettek 42,85 százaléka írta meg legalább a 7-est. A határozatlan idejű pedagógusi álláshelyek elfoglalásához legalább 7-es, a helyettesítő tanári állás betöltéséhez legalább 5-ös osztályzatra van szükség. A tanári állások elosztása július 31. és augusztus elsején zajlik, az oktatási intézmények összesen 9180 állást hirdettek meg. *(Agerpres)*

Vonatgázolás

Halálra gázolt a vonat kedd este egy 67 éves nőt a Szeben megyei Mikeszászán (Micăsasa) – közölte a megyei rendőrség. A Brassóból Kolozsvárra tartó személyszállító vonat gázolta el a nőt, és a kierkező SMURD rohammentő egység már csak a halál beálltát tudta megállapítani. A rendőrség nyomozást indított a baleset körülményeinek kiderítésére. A helyszínelés idejére a vasúti közlekedést leállították. *(Agerpres)*

Halálos csónakbaleset

A katonai ügyészség vette át a négy halálos áldozatot követelő, a Duna-delta Sulina ágán, a Mosura-öböl térségében hétfőn történt vízi baleset ügyének kivizsgálását, tekintve, hogy a felborult vízi járművet egy katona vezette – tájékoztatott kedden a Román Tengerészeti Hatóság (ANR). Hétfő este 7 óra 30 perc körül a Sulina-ágon felborult egy vízi jármű 14 személlyel a fedélzetén, az utasok között egy gyerek is volt. A csónak Sulina kikötőből indult el, és a Mosura-öbölhöz tartott. A kereső- és mentőakcióban a katasztrófavédelem mellett a parti őrség, a tengeri mentőügynökség (ARSVOM), valamint a Tulcea megyei mentőszolgálat és a rendőrség is részt vett, és mind a 14 személyt megtalálták, sajnos négyüket – köztük a gyermeket – holtan. Az ügyben gondatlanságból elkövetett emberölés miatt indult büntető-eljárás. *(Agerpres)*

Ora et labora

(Folytatás az 1. oldalról)

végzetek nem tudnak elhelyezkedni. Azt csak halkan említeném, hogy egyes állami egyetemek sem igazodnak a munkaerőpiachoz, és olyan szakterületen indítanak, működtetnek szakokat, amelyekkel a „való világban” nincs mit kezdeni. Tegyük hozzá, a szakmai gyakorlatok csökkentése, a duális képzés hiánya miatt kevés a szakiskola, és a végzetek is – tisztelet a kivételnek – igen hiányos szakismeretekkel állnak munkába, ha van, hol. Ezért a középiskolából, de leginkább az egyetemekről külföldre vándorol a mi adóinkból ingyen képzett szürkeállomány.

Nemrég volt kerek évfordulás osztálytalálkozóim (1989 előtt végeztem), ahol nosztalgiával említettük meg azokat a tanárainkat, akik igazi pedagógusokként megtanítottak arra, hogy a nehéz időszakban – amikor az anyanyelvi oktatásért megfelezték az osztályokat, és sovén román osztályfőnököket neveztek ki a megye ekképpen mondvascinált egyetlen human osztálya élére – miként kell megőriznünk magyarságunkat, és kétszer annyit tudnunk, tanulnunk (önszorgalomból is), mint a többségiek, hogy érvényesülni tudjunk. Hol vannak azok a pedagógusok, akik néha szigorúan ugyan (a mutatópálca suhogtatásával), de emberségesen, barátságosan tisztességre és becsületre neveltek? Ők nem sztrájkoltak, nem sztrájkolhattak.

Csak végezték a dolgukat akkor, amikor fel sem tévődött az a kérdés: kinek mennyi jár, ha netán a kötelező óraszámot meghaladva bent maradtak az iskolában, természetismereti vagy történelemkörön, s az utóbbin azért, hogy megtanuljuk, mi az, amit kihagytak a „kötelező” tankönyvből.

Az ora et labora latin kifejezés magyarul azt jelenti: „imádkozzál és dolgozzál”. Ezt a jelmondatot a bencés szerzetesek használták, hiszen életük két alapvető tevékenységét, az imádságot és a munkát emeli ki. A bencés rend alapítójának, Nursiai Szent Benedeknek a tanítását parafrázálva tanítsunk és dolgozzunk, mert az oktatással elszórt magból egy nemzedék születik, és aki ennek a gondozására szánja el magát, nem biztos, hogy munkája eredménye kizárólag anyagiakban mérhető.

Töretlenül népszerű a tűzoltótábor

(Folytatás az 1. oldalról)

A Nyárádszeredai Önkéntes Tűzoltó Egyesület (NYÖTE) már negyedik éve szervezi nyári táborait a gyerekeknek és ifjaknak, de a nagy érdeklődésre való tekintettel tavaly két rendezvényük is volt 80-80 résztvevővel, így az ideit már meg sem hirdették, annyian feliratkoztak már a tavaly. Mindez azt jelenti, hogy az elmúlt években is sikeres programokat szerveztek – mondja Kacsó István, az egyesület elnöke. Az ötnapos tábor zárásakor úgy érezte, az idei is az volt, mert több értékes szakmai segítséget kaptak hozzá: a békési önkormányzati tűzoltóság már tavaly jelezte, hogy ezután mindig jelen szeretne lenni, és eljöttek Mór testvérváros önkormányzati tűzoltói is. A táborban 10 felnőtt és oktató 95 résztvevővel dolgozott, ebből 24 Nyárádremete, a többiek főleg Nyárádszereda és Csíkfalva településeiről érkeztek, de volt néhány szovátai és marosvásárhelyi is, sőt magyarországiak és egy nyárádmenti felmenőkkal rendelkező ausztriai gyerek is. Ebből 40 résztvevő lány volt, ami első halálásra meglepő, de valójában mégsem az, mert az utóbbi években nagy részük megyei tűzoltó- és polgárvédelmi versenyekre készült, így nem ismeretlen számukra ez a szakma. A résztvevők többsége visszatérő, volt olyan személy is, aki minden évben jelen volt.

Szabályok és szórakozás

A napi program a 7 órai ébresztővel, reggeli tornával, mosakodással, étkezéssel és takarítással kezdődött, 9 órától folytak a szak-

mai képzések, főleg a délelőtti és késő délutáni órákban. Békésről négy bajtárs és a Hencz Antal Tűzoltó Egyesület elnöke érkezett oktatni, ők a tüzek keletkezésének feltételeit és a tűz oltásának módzatait ismertették, a nagyobb résztvevőkkel a tűzoltói vonalszerelést gyakorolták, míg a két móri kolléga a magasból és a mélyből való mentést mutatta be. Mindezeket gyakorlatiasan és pontosan, hogy a gyerekek is időre és szakmailag helyesen tudják elvégezni. A Maros Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság munkatársai és a rohammentősök is meglátogatták a táborozókat, ők az égési és vágásos sebek ellátását, elsősegélynyújtást oktattak.

A szervezők odafigyeltek arra, hogy ne csak száraz szakmai része legyen a tábornak, hanem jusson idő a szórakozásra, játékra, hogy tudjanak a gyerekek összebarátkozni. A déli, délutáni órákban naponta kétszer mártóztak meg a Nyárádiban, a forróság elől társasjátékokra, beszélgetésekre húzódtak be az árnyékba, esténként focizhattak, szórakozhattak a résztvevők. Így hétfő este a gázpalack-, a konyhai és tálcatüzek oltásának látványos bemutatóival varázsolták el a gyerekeket, kedden karaokéest, csütörtökön délután habparti volt, utána pedig tábori buli, amelynek alaphangját a nyárádremetei Táncos Talpúak moderntánc-csoport adta meg, pénteken délután pedig a szülőket várták egy közös bográcsozásra, hogy ők is megismerjék egymást, és hogy a héten tanultakat nekik is bemutathassák a gyerekek.

Az elmúlt évekhez képest idén valamivel „karcsúbb” költségvetést tudtak biztosítani a szervezők, ezért ezúttal az eddigieknél valamivel több, 600 lej volt a szülői hozzájárulás, s hogy a gyerekek ne érezhesék a szűkösebb időszak megszorításait, akadtak támogatók is: a Bethlen Gábor Alapkezelő 900 ezer forint pályázati támogatást nyújtott, Nyárádszereda önkormányzata egy 100 kilogrammos disznót ajánlott fel, a nyárádszeredai Genesis a délutáni uzsonnák péksüteményeit biztosította. Jutott egy kis örömré is a költségekből, ugyanis egyik nap a marosszentgyörgyi Ildikó Jégkrém éneklő autója gurult be a táborba, hogy a gyerekek is örülhessenek a kézműves foglaltatnak, és a nyárádremetiek idén is elhoztak egy hőlégballont, amellyel felemelkedhettek a gyerekek a tábor fölé. A szervezési kérdésekben idén is segítségükre volt a segesvári katasztrófavédelmi igazgatóság, amely 6 katonai sátorral és 48 tábori ággyal járult hozzá az elszállásolás megoldásához.

A táborzárásra minden szervező és oktató teljesen kifáradt fizikailag, de nagyon fel voltak töltődve élményekkel, ezért maradt még erejük a jövő évi tábor előkészítésére is. Kacsó István úgy értékelte: mindezt önkéntesen, hivatástudatból teszik, és abból a meggondolásból, hogy nagyon fontos az utánpótlás-nevelés, és ha száz gyermekből tíz ezt a szakmát választja majd, az már számukra siker, ahogy az is, hogy a gyerekek jókedvűen érkeznek a táborokba, és elégedetten távoznak,

de megértik a társadalmi felelősségvállalás fontosságát, és felfedezik az önkéntesség szép oldalait is.

Egymást váltják a nemzedékek

A múlt hét folyamán a kisebbek tanúi lehettek annak, hogy ebben a szakmában is lehet értékeket teremteni, eredményeket elérni. Ugyanis

A magasból és mélyből való mentés izgalmas újdonság volt a táborlakók számára
Fotó: NYÖTE

a tábor ideje alatt a békési önkormányzati tűzoltóság munkatársai emléklapetteket és a város polgármesterének ajándékát nyújtották át annak a négy nyárádszeredai önkéntes tűzoltónak, akik a július 7-i magyarországi orkánt követően Békésre utaztak, és a kárfelszámolásban segítettek a helyieknek; mindezt nem a tavaly aláírt együttműködési egyezményben foglalt „kötelezettség” miatt tették, hanem az ottani barátok, bajtársak iránti aggodalom és a köteleességtudat vezette őket.

Az elmúlt években egyre több gyereket sikerült felkészíteni tűzoltó- vagy polgárvédelmi versenyekre, nagyon szép sikereket értek el, ezért a Magyar Tűzoltó Szövetség meghívta a nyárádszeredai ifjúsági csapatot az idei országos tűzoltóversenyre is. Mivel a fiúk csapata már többször járt az anyaországban, ezúttal a lánycsapattal vettek részt a Tatán megrendezett

versenyen. Az utazás fáradalmai és az izgalom ellenére a nyárádszeredai lányok előkelő harmadik helyet értek el az olimpiai központban negyven csapat részvételével zajló megmérettetésen. Ez számukra egyrészt életre szóló élmény volt, másrészt a koruk miatt ez volt az utolsó ifjúsági versenyük. Mivel ők már

négy-öt éve állandó résztvevői a megyei versenyeknek is, számukra ez volt a szakmai életszakasz megkoronázása, a pont az i betűn. Idén-től már egy teljesen új nemzedékkel, 10-11 éves gyerekekkel kezdte el a foglalkozást a NYÖTE, ebben az évben jelentek meg először velük megyei versenyen is, és ígéretes a kezdet, ezért remélik, hogy még lesznek további anyaországi meghívások – tette hozzá Kacsó István, aki büszke a megtett útra, hiszen 2017-ben maroknyi gyerekkel jelentkeztek megyei versenyre, tavaly viszont már 103 nyárádmenti gyerekkel, s ez annak is betudható, hogy sikerült Nyárádremete, Csíkfalva, Nyárádgálfalva gyermekeit, fiataljait is bevonni ebbe az ifjúsági mozgalomba. Ez azért is örvendetes, mert ez a nemzedék fogja biztosítani azt, hogy továbbra is legyen, aki segítsen a bajbajutottakon, és legyen, aki átvegye a stafétát.

Idén is népes csapat lakta be a tábor
Fotó: Gligor Róbert László

CSÜTÖRTÖKI KIMENŐ

Sebestyén Mihály

Van egy barátom – egyre fogy-nak a régi barátok, az idő ellenünk dolgozik –, aki csakis az újságpapír zizegésétől nyugszik meg. Úgy értem, ő a papíralapú hírlapot szereti, csak ezt tekinti igazi újságnak. Mégsem a megszokások rabja. Hiszen esténként kinyitja híradókra, a honiakra elsősorban, a bűvös ládát, sőt a Facebookon is keresgél, aktívál, de mindezek dacára a hagyományos újságformátum és anyagiságában megragadható, összegyűrhető, kiállózó papírnégyzetek híve. Szíve-szeme-elméje joga.

Én az utóbbi esztendőkhben egészen közelről tanúja lehetek annak, hogy szerkesztődik, miként szerkesztik össze otthonról vagy különböző helyszínekről – klasszikus szerkesztőségi szoba, főszerkesztői

értekezletek, laptükör-megbeszélés nélkül – az elektronikus újságot. Ugyanolyan híreket és eseményeket hoz, kommentál, cikkeket ad az olvasó szem táplálására, képeket (fotók, rajzok, reprotok) sorakoztat fel illusztrációként, sőt még hirdetésekkel is bosszantja a kedves újságfogyasztót, mint az „igazi”, a régi, a szokványos. Csak hát többet kell hozzá levelezni, telefonozni, a közösségi médiában elmerülni, kiszivattyúzni az infót, ide-oda kattintani, programokat megtanulni és futtatni, a hagyományos tördelői munka alapjait is el kell hozzá sajátítani. Az idegek rongyolódásáta itt sem mentesül a szerkesztő, na de a végeredmény, az lenyűgöző lehet. Az ember azt érzi, mint a fafaragó a kész szélekylkapu láttán. Vagy Michelin-

Jövőpizskálás

gelo a Mózes-szobor végeztével, mikor vésőt tartó keze elégedett fáradsággal lehanyatlik, és egy lépést hátrál a látvány totalitásáért. (Jegyezzük fel az érzést minden szerénytelenség nélkül.)

Van egy ismerős író barátom, annak nevezném, bár ezzel nem kívánok tolaodni, aki évek óta az elektronikus könyvtárba küldi fel laptopjáról irodalmi alkotásait, verseit, karcolatait, sőt hosszabb elbeszéléseit is. A regény sem akadály. Nem ácsorog a kiadók háza táján, nem vár szponzorizáló nagygyűrra, testületre, pályázati hintára-hantára, nem számol a kudarcral, ha nem sikerül egy nyomtatott klasszikus könyvet kiadnia. Az elektronikai adattárolás nyilvános, bárki hozzáférhet. Igaz, nem jár érte busás vagy megszégyení-

tően vékony honorárium (úgy tudom), csupán a dicsőség az övé, és a digitális térből visszaérkező olvasói megjegyzések, rajongás és miegyebek. Arra utal, hogy ez az irodalom terjesztésének és fogyasztásának egyik lehetséges jövőbeli módja.

Bizonyára a látható könnyebb-ség ellenére lesz majd, vagy máris akad egy szerkesztőség abban az elektronikai könyvtárban, amely elbírálja a közölhetőség szempontjából. Van egy mérce, ízlésküszöb, tehetségmutató, amely mérlegeli és befogadja az igazán odailló műveket. Amely felismeri az igazit és az újat, és elválasztja a tisztá bűzát az ocsútól. Ha akarod, ez is egy cenzúra. A szükséges cenzúra, az olvasó iránti tisztelet, a jó ízlés határainak rugalmas megvonása,

együttérzés, figyelemfelkeltés, alázat és a velünk való összekacsintás. Persze ebből sértődések támadnak és haragvások, de nincs író sértődés nélkül. (Ismeretlen 19. századi francia aforizmaszerző aranymondásaiából kiragadva.)

Ez a kis szösszenet is – ha idejében beküldöm, és a szerkesztőség egyetértésével találkozik – megjelenik nyomtatott alakban és elektronikusan is. Sőt az utóbbit az olvasó hamarabb kapja szeme elé, mint a posta által közvetített kenyelfutói példányt. És bármikor visszakereshető – ha van villanyáram. Igaz, a nyomtatottat is visszakeresheted, ha féltreteszed, ha van elég helyed (polc, szoba, épület, garázs) az egyre halmozódó könyvek és újságok számára, és kialakítótól egy rendet a rengetegben. Ösvényt vágatl az információ vadonjában. A türelem hegyet mozgat meg, míg célhoz érsz.

SZERKESZTETTE: BODOLAI GYÖNGYI

Betegség, orvosok, orvoslás a magyar irodalomban (63.)

Sánta Ferenc, a székely szegénység menekültje

Sepsibükszádon, Marosvásárhelyen és Kolozsváron élte gyermek- és iskoláskorát az a Sánta Ferenc (Brassó, 1927. szeptember 4. – Budapest, 2008. június 6.), aki később *Az ötödik pecsét* című regényével (1963), illetve az ebből a regényből készült Fábry Zoltán-filmmel (1976) vált széleskörűen ismert és fontos íróvá; *Az ötödik pecsétet* huszonhárom nyelvre fordították le.

Kiss Zsuzsánna

A hallgatólágos szokás

A nagy székely szegénységből – nem kevesen menekültek ki Erdélyből a második világháború „végjátéka” előtt – Sánta Ferenc az anyaországba jutott 1945-ben, és a Debreceni Kollégiumban érettségizett. Tizenkilenc évesen nősült (Debrecenben), négy fiúgyermekük született. Évekig bányászként (Dorog, Pilisszentiván), üzemi betanított segédmunkásként, majd traktoristaként (Kispest) dolgozott. Első írása 1954 márciusában jelent meg, első kötete, a Téli virágzás 1956-ban. 1956-ban a Petőfi Kör vezetőségi tagja lett. Csak 1968-tól élt írásból. 1987-ben a Magyar Demokrata Fórum alapító tagjaként a közéletben is működni kezdett. Egyik fia Mócsi Ferenc néven lett író.

Sánta Ferenc az élet nyomoron, háborún és kiszolgáltatottságon felülkerekedő értékéről, egyén és közösség egzisztenciális és erkölcsi létmódjáról írt egész életében. Hogy ennek a létmódnak az ellentmondásosságát is érzékeltessük, említsük meg legelső megjelent írását, a *Sokan voltunk* (Irodalmi Újság c. hetilap, 1954) című novelláját. E novella szerint a túlélésért küzdő székely családok egyikében-másikában a két háború között hallgatólágos szokás volt, hogy a legöregebb családtag elvonult a csíkszentimrei kénes „büdösbarlangba”: meghalni. Mielőtt elvonulna, az elbeszélő imádozt nagyapja aprólékosan hagyatkozik fiának, gondos, gyakorlatias, a föld megtartására és a gyermekek jövőjére vonatkozó tanácsokkal segítve a jövőt, miközben bő lakomával és tiszta ruhával „búcsúztatják”. Másnap a бүдösbarlang szájánál levetett s otthagytott ruhanemű közt megtalálják a kedvenc unokának szánt, meg nem evett sült csirkecombot... Az élet törvénye, a szeretet süt át ezen a móríczián tragikus és mellbevágóan kemény novellán.

A Téli virágzás (1956)

című novella is Erdélyben játszódik. Az elbeszélő felidézi, hogy kisfiúként hogyan gyűjtött tűzifát egy havas téli napon, hogyan talált egy megdermedt madarat a hóban, s hogyan vitte haza. Otthon a gondoktól gyötört népes család lassan felderül, miután a fagyhaláltól megszabadí-

tott kismadár éledezve a bölcsőre száll. Bár az apja helyett dolgozó-sorba lépett Ferike szidástól és veréstől tart, az éledező madárka láttán a mozdulatlanul fekvő nagybeteg édesapja erőre kap, felül az ágyban, átöleli feleségét és a köréje seregülő gyermekeket. A zárókép a daloló családot ábrázolja, ahol az anya a meghatottság és a szomorúság kettős érintésétől csak a sorvégi szavakat tudja mormolni az övéivel. A *Tündérvilág* című novella a szegénységben és szakadatlan munkában robotoló édesanya szabadságra és örömmre vágyását villantja fel. Az elbeszélő (ismét Ferike) egy téli napon a nagymosással a házba szoruló édesanyját merengeni, majd zene nélkül táncolni látja, és szinte bolondnak véli...

Vérző szájjal énekelni

Tragikumot, igazságérzetet és fájdalmat egészen éles, felvillanás-szerűen sem idillikus környezetrajzzal jelenít meg a *Kicsi madár* című novella. Az elbeszélő fiú „bonbonért” énekel a falu embereinek, mert annyira hiányzik a pénz a családnak. Több jól sikerülő és kifizetett éneklés után Ferikét a kocsmában tovább énekeltetik. A parancsolás egyre durvább és sértebb, a gyermek így már képtelen énekelni, dacosan ellenkezik, mire ütni-verní kezdik. Betoppan az édesanyja, hogy megmentse az ittas férfiak indulatától, de végül megalázottan maga is éneklésre biztatja Ferikéjét, és ő maga kezdi a követelt éneket, hiszen kell a pénz, enni kell adnia a családnak... Ferike vérző szájjal újra énekel. Ilyenek is vagyunk, voltunk, mutatja a szegénységről és alázatról valló író, lelkiismeretünk tükré.

A megtorlás eszközemberei

Későbbi elbeszéléseiben Sánta Ferenc a csonka anyaország nyomorúságait is éles kontúrokkal rögzíti. A földjüktől megválni, a termelőszövetkezetbe belépni nem akaró emberek sorsa: verés, a pofazástól a botozáson, az ajkak, szemek felhasadásán, csontok törésén át a hónalj alá beszorított forró krumpliig terjed (*Föld*). A *Kicsik és nagyok* című novella egy kisfiú és egy kislány „nagyos” játékát ábrázolja minden különösebb magyarázat nélkül. A két gyermek játéka a szegénységtől szeretetében megkoptt és eldurvult apa és anya viselkedését tükrözi hitelesen és

Sánta Ferenc, 1981

félelmetesen. Várakozás, ijedezés, hajba kapás, sopánkodás, részeg ember ágyba fektetése, csalódás, amikor a munkából (és kocsmából) hazatérő férj zsebében nincs semmi pénz: ezek a jelenetek, melyeket a gyermekek eljátszának ártatlanul, hitelesen. Az 1956-os forradalom emlékét őrzi az a novella, amelyben a szörnyű megtorlás eszközember szereplőit ábrázolja. *Egy öregember és egy fiatal* (ez a novella címe) a kötél általi kivégzéshez gyakorol: az idősebb tanítja a fiatal. Fájdalmasan leleplező, emberségünket faggató novellái között vannak azért könnyedebbek is, mint például az *Isten a szekéren*. Az évtizedekkel később divatba jövő mágikus realizmus jegyeit magán hordozó játékos-pajkos történetben a szűkszavú és lényeglátó Sánta Ferenc a legfontosabb kérdéseket pedzi: mit tesz az „átlagos”, „egészséges” mentalitású egyszeri ember, ha egy szép napon a transzcendens, az isteni hozzászögődik, ha, mondjuk, felül Isten a szekérére...

Túlélni egy elaljasodó világban

A *Müller család halála* című novellában (ebből is készült tévéfilm 1972-ben) az író a társadalmi eszmékkel és rendszerekkel szemben a családi élet nevetségességig torzított igazát, „mentelmi joggal” nem rendelkező törékenységét ábrázolja, groteszkül kettőzött – az áldozattá váló kisémberei, illetve a megmaradni tudó túlélői – alulnézetből. A hatgyermekes Wolfgang Müller szakmát vált, rendőr lesz a fasiszálódó Németországban. Úgy lesz rendőr, hogy addigi foglalkozását adja fel a jobb kereset érdekében. Ő meg a felesége így is a szájuktól vonják meg a falatot, hogy gyermekeik ne szenvedjenek hiányt. Csakhogy Wolfgang túl aprólékosan, túl pedánsan tervezget, a háború kimenetelétől függetlenül is biztosítani akarja gyermekei napi kalóriaadagját, ruházatát és iskoláztatását. Ezért a gondoktól megszállt apa egészen örült dolgot művel: plakátokat készít egyik nap, a német győzelmet

köszöntve, másik nap az angol-amerikai-szovjet győzelmet dicsőítve. Letartóztatják, sorsa nyilvánvaló. A siralomházban zajlik a novella cselekménye; a főhős ott is apai kötelességeivel foglalkozik, így az utolsó pillanatban sem hiszi el, hogy meg kell halnia. Hogyan lehet tehát az egyszerű közembernek az esendő életet fenntartani, továbbadni és szolgálni egy elaljasodott világban? Sánta Ferenc novellája ma is aktuális.

Túlélni egy velejéig beteg időszakban

Az egészség és betegség ábrázolása szempontjából Sánta Ferenc főműveinek tekintett regényeiről is beszélnünk kell. Mindenikben a hatalom és a kisémberek viszonya, az etikus cselekvés kérdése áll előtérben. A biblikus című és mottójú *Az ötödik pecsét* (1963) méltó tárgyalása sajnos túlhaladja sorozatunk kereteit. Annyi mégis ide tartozik, hogy velejéig beteg az egész időszak, amelyben a regény cselekménye zajlik, és egyes emberek a maguk körülményei között mégis élni szeretnének. Egy pesti kiskocsmában a nyilasterror vége körül kezdődik a történet, ahol egy négytagú baráti társaság minden este összegyűl beszélgetni. Négyen négy különböző alkatot és más-más életvitelt képviselnek. Béla kolléga a szangvinikus kocsmáros, Gyuricza a kevés beszédű órás, Király a szeretőt is tartó könyvvügnök, Kovács a jószágos, beteges asztalos. A társaságba egyik este betéved egy háborús rokkant, a féllábú művész-fényképész, Keszei Károly. A társalgás hevében Gyuricza különös példázatot ad elő egy kegyetlen zsarnokról (Tomóceusz Katatiki) és az alázatosan szenvedő Gyugyuról. Ez a példázat állásfoglalásra készíti a baráti társaságot. A négy barát egyöntetűen a zsarnok sorsát választanák, ha választania kellene. Keszei ellenkezik, ő a rabszolga Gyugyu sorsát vállalná. Az izgalomtól éjjel senki sem alszik, a kocsmáros vesegörcsöt kap. Keszei azonban, aki a filozófiai vitában alulmaradt, azon az éjjel elárulja a kocsmái társaságot a nyilasoknak. A furcsa példázat valósággá válik. Letartóztatják, két nap és két éjjel verik, kínozzák, vallatják a négy férfit, végül a szabadulás reményét csillantják fel előttük, ha egy halálra kínzott kommunistát felpofoznak. Hárman, akik korábban a túlélésre, azaz a példázatbeli zsarnok szerepére szavaztak, most életük mentése érdekében sem képesek embertelenül viselkedni: tehát nem pofozzák fel a haláltusáját már-már eszméletlenül vívó embertársukat. Egyedül Gyuricza valósítja meg azt, amit az asztali beszélgetésben bölcselkedve mind a négyen felvetettek, vagyis küszködve magával, de ő kilép az alázatos Gyugyu áldozati szerepéből. Felpofozza agonizáló embertársát, ezért életben hagyják, s kilölik a börtönkapun. Az órásmester a példázat valóságtartalmától előre tartott, hiszen egyedül felelős három leányáért és a lakásában rejtetett kilenc zsidó gyermekért: életben kell maradnia, és haza kell tehát botorkálnia mindenáron, mintha mi sem történt volna...

A hivatását feladó értelmiségi és az újságíró által feltárt valóság

A *Húsz óra* (1964) az első olyan könyve volt Sánta Ferencnek, amelyet a (kommunista elit által igaz-

gatott) Magvető Kiadó adott ki, miután 1963-ban részenként megjelent a *Kortárs* című folyóiratban. Ebben regényben találunk egy orvos mellékszereplőt, aki elvagyódik falusi körzetéből, Nyugat-imádó, és környezetéhez viszonyulva közömbös, sőt cinikus. A hivatását feladó értelmiségit képviseli, szemben az újságíróval, akit egy gyilkosság ügyében küldenek oda a faluba, és aki mindent megtesz, hogy megértse az embereket és kinek-kinek az igazát. A helyszín egy kis magyarországi falu, ahol az emberek igazságérzete századok óta elfojtottan hamvadt, így a változó világ is nehezen mozdítja ki őket a csendes beletörődésből – úgy általában. Négy valamikori jóbarát köré szövődik a cselekmény, amely tulajdonképpen visszatekintés-szerű, az újságíró kérdései kapcsán bontakozik ki több (legalább három, de inkább öt) idősíkon: a földosztáskor, az ötvenes években, 1956-ban, a hatvanas években – és utalások szintjén szó van a Tanácsköztársaság koráról, a két háború közti időkről, a második világháborúról és így tovább. Húsz riportkészítő óra alatt húsz év pereg le a falubeliek elbeszéléseiből. Megszólalnak a falu közemberei és tisztségviselői, a téesz dolgozói, az állami gazdaság igazgatója, akit állandó elégedetlenség és fenyegetés ér. Találkozunk a Tanácsköztársaság résztvevőjével, akinek fia, ifj. Varga Sándor, a volt párttitkár 1956-ban barátja gyilkosává lett. Látjuk és halljuk az egykori földbirtok grófját, a megkeseredett tisztviselőt, a meggyilkolt Kocsis Benjámin családtagjait. Találkozunk asszonyokkal, akik a nyugalmat és békét próbálják előhívni maguk körül. Elmondja véleményét a mozgalmi ember, aki hisz az új rendszerben, beszél a kommunizmus ellenségének számító ember is. A téesz igazgatója (Igazgató Jóska) szóval és verekedéssel is próbálja „bajszerező” dacosságáról, „kivülállásáról” leszoktatni a valamikori cseléd, később fiából orvost nevelő barátját (Balogh Antit); ezt mondja neki:

„*Hát ki csinált embert a te gyerekedből? Orvos lett a fiadból vagy földönfutó, urak cselédje?! Házat épített-e, vagy ólban, pajtában lakik-e, mint magad laktál én-vélem együtt, mert az volt az, még ólnak sem jó, baromnak sem! Ki szenvedte ki az árát, ha nem a te apád meg annak az apja meg mind-mind a szegénységnek az embere a sok történelemben! De emlékezzél csak, amikor mondtam néked: Ne búj el, ne álljál félre, ne engedd, hogy más vegye a kezébe a te forradalmadat! [...] S még ekképpen is a tied lett ez az ország! Megéheztél érette, lisztet, búzát, krumplidat vitték, padlásodat seperték – de a fiad, az ingyért tanult! Orvost ingyért kaptál! Patikát ingyért kaptál! A cselédházból kiköltöztél! Hát akkor kit állítanál a falhoz?”* (Húsz óra, XVIII. fejezet)

Sánta Ferenc az írást a remény felcsillantása nélkül céltalannak ítélte, így történhetett, hogy sok későbbi munkája végezte a Dunában (kortaronline.hu/aktual/santa-ferenc).

*Múltkori cikkünk főcímében sajnos helytelenül jelent meg Márai Sándor neve: ezúton kér bocsánatot a „technika ördöge”.

Forgalomból kivont készítmények

Szív-ér rendszerre (is) ható készítmény

Folyékony anyarozskivonat (extractum secalis cornuti fluidi)

Az Európa középső részén élő népeket már a korai középkortól (az 5. századtól) rettegésben tartotta egy rejtélyes betegség, amely a maláriához, pestishez, leprához hasonlóan tömegesen szedte áldozatait. Kontinensünk déli, délnyugati és északi részén fekvő területein ritkábban jelentkezett ez a „nyavalya”.

Veress László

A legrettegettebb kóros állapot

Már az ókori görög leírásokban is szerepelnek olyan anyagok, amelyek ezzel a titokzatos eredetű betegséggel hozhatók összefüggésbe, de csak a középkortól jelentek meg ijesztő leírások a büntetésnek tartott, járványszerűen pusztító betegségről.

A 17. század végétől kezdték felismerni, hogy jelen esetben nem járványos betegségről, hanem tömeges mérgezésről van szó, amelyet az anyarozs nevű gomba okoz, és amit „bizserkórnak”, „morbus cerealis”-nak hívtak, és amit jelenleg idegen kifejezéssel gyakran ergotizmusnak nevezünk.

944-ben Franciaország egyik régiójában a lakosság fele halt meg anyarozsmérgezés következtében. Ötven évvel később ugyanott több tízezer ember pusztult el ugyanabban a járványszerű betegségben. Németországban, ahol abban az időben nagyobb mennyiségben termesztettek rozst, a 16. század folyamán többször is kitört az ergotizmus. A 17. század folyamán is gyakran felütötte fejét Európában, és csak a 18. század végétől vezettek be jogszabályokat az ergotizmus megfékezésére.

A szent tűz betegség tünetei – antonita kolostorok

Az anyarozsmérgezés és az orbánc külső tünetei hasonlóak, érthető módon hosszú ideig azonosnak vélték a két betegséget. A középkor eme súlyos betegsége, a pestis és a lepra után a legrettegettebb kóros állapot volt.

A bőрпиrosodással jelentkező „ignis sacer” vagyis a „szent tűz” betegség gyógyításához a kor szokásaihoz híven védőszent, az egyiptomi remete, idősebb Szent Antal (Kr. u. 251-356) oltalmát keresték, a betegséget „Szent Antal tüze” (ignis sancti Antonii) nevezték el. A tömeges mérgezés összefüggött a rossz időjárással, a társadalmi zavargásokkal, az ínség, a népyomor intő jeleként előforduló betegség volt. A betegeket antonita kolostorokban kezelték. Az antonita ispotályok elsősorban alamizsna gyűjtéséből és a hívek adományai-ból tartották fenn magukat.

A történelmi Magyarország területén négy antonita kolostorról van okleveles adatunk.

Ezek egyike Segesváron működött a 15. század közepétől, ahol ebben a járványszerű betegségben szenvedőket kezelték különböző növényekkel, amelyeket ecettel, olajjal, mézzel, tojással elegyítettek, és borogatásként, kenőcsként használtak.

Segesváron 1487-ben az antonita lovagrend házfőnöke és a városi tanács (ez utóbbi anyagilag segítette az ispotályt, a dokumentum ma is megtekinthető) arról állapodott meg, hogy a kórház bevételének harmadát az intézmény betegei kapják meg, a fennmaradó részt a kórház káplánjai és vezetője.

Melius Juhász Péter az 1578-ban kiadott Herbariumában a Szent Antal tüze nevű betegség kezelésére 32 különböző növényt, köztük olajfa levelét, rózsát, nadragulyát, koriandert, kutyatejet, rozmaringot, macskagyökeret, tárnicsot ajánl.

A betegséget a nép körében olyan vízzel „gyógyították”, amelyben a kovács a tüzes vasat hűtötte, mondván „tűznek tűz a legjobb orvossága”.

A fényképen látható folyadéktároló edényben nemrégén még folyékony anyarozskivonat, latinul extractum secalis cornuti fluidi volt, amelyet ma már nem használnak a gyógyszerárakban.

Anyarozskivonat

Az anyarozs

Népies nevén varjúköröm, latin nevén Claviceps purpurea, a rozs, búza, árpa és más pásztfüvek virágzatában élősködő gombafaj telelő alakja, amelyet szklerociumnak nevezünk. Az éréfélben levő kalászkban képződik, 1-2, ritkán 4 cm hosszú és legtöbb 6 mm vastag barnás, sötétvörös vagy fekete színű, kemény szárú, fehéres belsejű, a kalászból kiálló mag helyett kifialakúan kifejlődött, görbült test a szklerocium. Ez képezi azt a drogot, amelyet gyógyszerészeti célokra alkalmaznak, és amely latinul secale cornutum néven kerül forgalomba.

Tavasszal a kiteilt anyarozs tovább fejlődik, majd lehull, nedves földre kerül, kihajt, apró, nyeles fejcskék nőnek ki belőle, melyek spórákat (szaporodási sejteket) fejlesztenek. E spórák fiatal rozsка-lászra kerülve ott kihajtanak, úgynevezett „mézharmatbetegséget” okoznak, majd újból kifejlődik a szklerocium, az anyarozs. Magyar elnevezése a német Mutter (anya), Korn (mag, rozs) vagyis Mutterkorn tükörfordítása. Nevezték még rozsanyának, rozsüszögnek is.

Az anyarozs nagyon mérgező, benne többféle (legalább 30) alkaloidnak nevezett, érszűkítő hatású mérgező anyag van, a szervezetbe kerülve embernél, állatnál mérgezést (ergotizmust) okoz. Az ergotizmus általában égő alhasi fájdalmakkal, bőrvörösödéssel, bizsergéssel, csillapíthatatlan szomjúsággal, szédüléssel, szívgyengeséggel kezdődik, majd merevgörccsökkel folytatódik, nőknél szülési fájdalmak is megjelenhetnek (ezek akár elvetéléshez is vezethetnek), és

ezek után epilepszaszerű görcsök lépnek fel. Később orbáncszerű sebek jelennek meg, majd a különböző testrészek (orr, fül, kéz- és lábujjak) elüszkösödnek, és fájdalom nélkül leválnak. Az agyvelő és a gerincvelő sorvadása is beállhat.

Mindezek után bekövetkezik a halál.

A lizergsav az LSD forrása

Az anyarozst tartalmazó gabonából őrölt lisztből készült kenyér hosszabb ideig történő fogyasztása, a súlyos mérgezések megnyilvánulása lehet a tömeges pszichózis is (például a középkorban többen is látták, hogy boszorkányok vannak a faluban), nem véletlen, hogy az anyarozsból kivont lizergsavból szintetizálták a napjainkban is számtalan áldozatot szedő, erős kábítószert, a tudatmódosító LSD-t!

Az anyarozs okozta fertőzések és az azzal kapcsolatos halálesetek száma a 20. században lecsökkent, de nem tűnt el véglegesen. A mérgezés kezelésére hashajtók, hánytatók, ellenmérgek (értágítók) alkalmazása ajánlott (nem sok sikerrel). Fontos a betegség megelőzése, mint például csépléskor figyelni és eltávolítani a fertőzött gabonát.

Erdélyben utoljára 1908 telén kezdődött a veszélyes, tömeges anyarozsgomba-mérgezés, legalább 14 ember betegedett meg súlyosan Belényesen és környékén, ezért a „belényesi anyarozsmérgezés” néven híresült el ez az eset. Számos leírás jelent meg abban az időben a betegséggel és a betegekkel kapcsolatban. Valószínű, hogy más tájegységeken is jelentkezett mérgezés, de ezek nem váltak annyira közismertté feljegyzések hiányában. Belényes a Fekete-körös partján, a Bihari-hegység alatti síkságon fekszik, Bihar megye egyik legrégebbi városa. A közelében elterülő falvakból jelentették a Szent Antal tüze

Anyarozs kalászon

nevű betegséget, mégpedig Bráte (Brătești), Fericse (Ferice), Buntyesd (Buntești), Kiskoh (Chișcău) településekről. Utóbbi falu közelében fekszik a látványos cseppkőképződményeiről híres Medve-barlang.

Az ezekben a falvakban észlelt 14 eset közül csupán egyben fordult elő gangréna (üszkösödés), két esetben jelentkeztek az epileptikus és tetánuszos görcsök, minden betegnél észlelték az akut demenciát (elbutulást), és csupán egy ember halt meg. A betegek átlagéletkora 33 év volt (14-60 évesek). Közállapotuk javulása csupán hónapok után volt észlelhető.

A Claviceps purpurea alkaloid-tartalmára és azok hatására nézve ellentmondásos gombafajta. Tartalmaz ergotamint – amely a vérerek összehúzódását segíti elő –, ergometrint – amely a méhizmok összehúzódását segíti elő –, tartalmaz még ergotoxint, cornutint, tudatmódosító lizergsavat és más mérgező anyagokat, amelyek más és más mérgezési tüneteket okoznak, de ezek egyszerre is jelentkezhetnek! Gyógyszertári alkalmazása manapság már tiltott!

Perkolátor

Nyugtató, vérzéscsillapító hatás

Az anyarozs hatóanyagai (alkaloidái – 0,3 mg/1 tableta mennyiségben) ergoton néven összetevői voltak az ismert és közkezdvelt Distonocalm nevű gyógyszernek, amelyet mintegy 15 éve végleg kivontak a forgalomból, de a patikákban máig keresett készítmény. A központi és a perifériás idegrendszerre egyaránt jótékony, nyugtató hatása volt.

Az anyarozs kivonatait extractum secalis cornuti néven különböző vérzések csillapítására, nevezetesen vérköpés, vérhányás, vérvizelés, szülések után bekövetkező erős vérzések csillapítására, méhbetegségek enyhítésére, a méhizom összehúzó hatása alapján szülések megindítására használták.

A folyékony kivonat (extractum secalis cornuti fluidi) készítése az 1932-ben kiadott IV. magyar gyógyszerkönyv szerint a következő módon történt: 1000 gramm anyarozsport 50 g glicerinnél és 550 g szeszes fahéjvízből készült eleggyel áztattak, majd a hatóanyagok teljes kivonásáig folytatták a kivonást, a perkolálás szabályai szerint, 20 %-os alkoholos-vizes keverékkel úgy, hogy a végtermék 1000 gramm legyen. Az anyarozskivonatot a többi gyógyszerektől elkülönítve (separanda) tárolták! Legnagyobb egyszeri adagja 1 g, egy napra 3 g, és elsősorban a szülés siettetésére alkalmazták.

Mesterségesen termesztik

Az anyarozs-alkaloidák izolálása, kémiai szerkezetük meghatározása új korszak kezdetét jelentette a gyógyászatban. Például megemlíthetjük, hogy egyik alkaloidja vegyi átalakításával érszűkítő hatásból értágító hatásúvá válik, és ennek következtében a vérnyomás-csökkentő hatása érvényesül.

Jelenleg az anyarozst nagy gabonátlákon, mesterségesen beoltott termőterületeken termesztik. Egyike a legtöbbet kutatott terméknek. és az orvos- és a gyógyszerészeti tudományok egyre több területén válik hasznossá.

A következő folytatásokban újabb, szív-ér rendszere ható, a közelmúltban (30–40 évvel korábban) életmentőnek számító hatóanyagokkal ismerkedünk meg, amelyek ma már nem léteznek a hivatalosan engedélyezett gyógyszerek jegyzékén, ugyanis kivonták őket a forgalomból.

Dokumentumfilm a család nélkül felnövőkért

Államra hagyott fiatalok régen és ma

A rendszerváltás előtti árvaházaknak és a gyermekvédelmi rendszer későbbi létesítményeinek lakóit hozza nézőközelsbe néhány figyelemre méltó életút felvillantásával a Románia láthatatlan hangjai (Vocile nevăzute ale României) című dokumentumfilm, amelyet június 23-án, szerdán este mutattak be a marosvásárhelyi Kultúrpalota nagyszínházban.

Nagy Székely Ildikó

Az intézményes keretek között élő fiatalok jelenét körvonalazó és lehetséges jövőjére megoldásokat felmutató alkotás az Ana Iskolája Egyesület (Asociația Școala Anei) kezdeményezéseként született meg. A 2023-ban alapított egyesület célja pénzügyi oktatással, karrier-tanácsadással, illetve mentorálással segíteni a család nélkül felnövő nemzedékeket az önálló életre való áttérésben, elsősorban a munkaerőpiacon való elhelyezkedésben.

Az egyesület elnöke, Ioana Andreea Lupa néhány nappal a filmpremier előtt a Kolozsvári Rádióknak nyilatkozva arra hívta fel a figyelmet, hogy a jelenlegi statisztikák szerint a gyermekvédelem intézményeiből évente 3500 fiatal kerül ki, és közülük negyvenből mindössze egynek sikerül munkahelyet találnia. A tevékenységeit főleg Maros megyére összpontosító szervezet egyik fontos célkitűzése az alkalmazás nélkül maradók számát a megfelelő motiváció biztosításával 2030-ra a felére csökkenteni.

Ioana Lupa úgy véli: a családi típusú házakban élő gyermekeknek és fiataloknak elsősorban a naponta munkába járó, az anyagiakért „házon kívül” megdolgozó szülők modellje hiányzik, hiszen az őket körülvevő felnőtteknek éppen az a munkájuk, hogy egész nap velük legyenek, róluk gondoskodjanak. A Románia láthatatlan hangjai egy többrészesre tervezett sorozat első felvonása, amelyben néhány, a régi rendszer árvaházaiban nevelkedett felnőtt mutat kitörési lehetőségeket egy minden téren korlátozott élethelyzetből. Ezek a rendkívüli ambícióval megáldott személyek nemcsak saját maguk számára teremtetek megfelelő körülményeket, hanem a gyermekvédelmi rendszer átalakításához is hozzájárultak, és ezáltal megannyi fiatalabb sorstársuk létfeltételein is javítottak.

Jövőteremtők jó példái

A dokumentumfilm – amelynek vetítésén több mint ötszázan vettek részt, köztük állami intézmények és civil szervezetek illetékesei, az üzleti élet szereplői és a helyi intézményes rendszerben élő fiatalok – tulajdonképpen élettörténetek szövődése. Elsőként a kétnaposan kórházban hagyott Sonca Valentina Ionela idézi fel a gyermekek házában töltött éveket, a vér szerinti anyjával való első találkozást hétévesen az anyai nagyszülőknél, majd az életút további szakaszait: az egyetemi tanulmányokkal párhuzamosan végzett munkát, az anyagi függetlenség iránti vágyat, a spanyolországi állást, ahol egy nagymamaszerű idős nőnek viselte gondját, akihez úgy ragaszkodott, mintha az édesanyja lett volna, majd a hazatérést. Valentínának sikerült megvalósítani az álmát, élelmiszeripari mérnökként dolgozik, egy romániai családi típusú ház kis lakóinak mindennapi élelmészését felügyeli.

Egy másik sikertörténet főhőse Tiberiu Antipa, az intézményes

rendszerben élő gyermekeknek és fiataloknak egyebek mellett táborokat és a személyes fejlődésüket segítő kurzusokat szervező, számukra egy központot is felépítő T.I.B.E.R.I.U.S. Egyesület alapítója. Ő is árvaházakban – szám szerint háromban – töltötte a gyermekkorát, ezért is érzi szívügyének, hogy sok ezernyi hátrányos helyzetből induló gyermek és fiatal hangja legyen. Tapasztalata szerint a rendszerből kikerülő ifjak általában nem rendelkeznek egy konkrét jövőképpel, és fogalmuk sincs arról, hogyan kezeljék a pénzt, ezért az is előfordulhat, hogy az intézményes létük alatt összegyűlt állami juttatást – ami nem kis összeg – a hirtelen megtapasztalt szabadság mámorában egy nap alatt elköltik. Tiberiu Antipa egyesülete többek között az ilyen csapdahelyzetek elkerülésére igyekszik megtanítani a család nélkül felnövő tizenéveseket.

Ioana Lupa

Kiút a „dzsungelből”

Talán a legmegrendítőbb történetet a szintén révbe ért Mihai Ghebre, a Gyermekek Otthonok Árváinak Egyesülete (Asociația Orfanilor din Casele de Copii) nevű szervezet alapítója mesélte a filmvászonon. Mihai hét hónaposan maradt magára egy Râmnicu Vâlceában lévő bölcsődében, és volt alkalma megtapasztalni az 1989 előtti árvaházak minden szörnyűségét. Az akkori úgynevezett „gyermekek házában” dzsungeltörvények uralkodtak: háromszáz fiú volt összezárva, és a nagyobbak különféle képpen terrorizálták a kisebbeket, többek között koldulásra is kényszerítve őket. Mihai számára az iskola nyújtott némi védelmet, a vakációkat pedig gyűlölte, ilyenkor ugyanis egészen ki volt szolgáltatva idősebb lakótársainak. A tanulásba menekülve érte el, hogy abban az általános iskolában, ahova családban nevelkedő gyermekek is jártak, 2500-nál több diák közül a negyedik tanuló legyen. Az 1989-es forradalom idején, 14 évesen azt remélte, hogy végre megszabadulhat az életterét uraló agressziótól. A rendszerváltás után be is választották aközé a harminc, 9-es fölötti médiával rendelkező gyerek közé, akik egy dániai projektben vehettek részt. Az idegenben döbrent rá arra, hogy a világ egészen más, mint az árvaház falai között tapasztalt valóság, és amikor oda vissza kellett térnie, kritikus szemmel fogadta az igazságtalanságokat, sőt társait is bátorította, hogy lázadjanak fel,

amikor jogtalanul bánnak velük. Hangja értő fülekre, szívekre talált a külvilágban, így sikerült 1996-ban megalapítania egyesületét, ami azóta rengeteg fiatalnak nyújtott kapaszkodót, közülük mintegy százan saját lakásban élnek, és dolgoznak. Mihai ugyanakkor azt is megtapasztalta, hogy a kívülről érkező támogatás sokszor az anyagiakban, édességsomagokban vagy egyéb élelmiszerekben, illetve pénzbeli adományban merül ki, az adakozók legtöbbször nem is kívánnak találkozni a gyermekvédelmi rendszer fiataljaival, pedig az ilyen interakciók akár a saját gyerekeik számára is hasznosak lehetnek. A vetítés után sikerült néhány szót váltanunk Mihai Ghebreával, aki a Vâlcea megyei Băbeniben működő gyermekotthon, a Pinokkió Ház igazgatója és boldog családapa: két vér szerinti és két örökbe fogadott gyermekről gondoskodik feleségével együtt, aki belátható időn belül a harmadik saját csemetének is életet ad.

A gyermekvédelmi rendszerből frissen kikerült vagy még benne élő fiatalok hangját is megszólaltató dokumentumfilm után a rendezvény ötletgazdája, Ioana Lupa lépett a színpadra, és maga mellé hívta néhány fontos segítőtjét, többek között a szüleit. Ioana elárulta, hogy a család nélkül felnövő fiatalokért létrehozott Ana Iskolája Egyesület a saját nagymamája nevét viseli. Az állami rendszer fiataljainak történeteit körvonalazó alkotást Cristian Moldovan filmkészítő szakemberrel közösen hívták életre a Maros Megyei Tanács és magáncégek támogatásával.

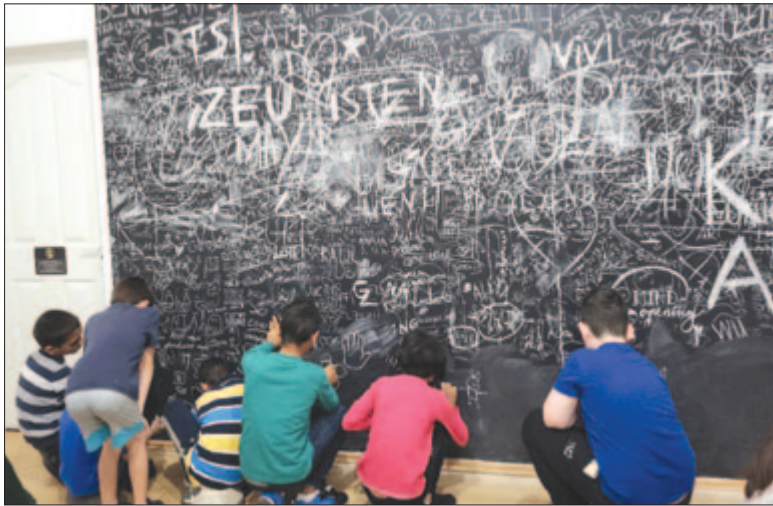
Ioana Lupa évek óta foglalkozik Maros megyei családi típusú házakban élő fiatalokkal. A filmpremier után elmesélte, hogy amikor először ment hozzájuk, egy csomó „okos” módszerrel készült, de aztán egy 14 éves fiú, arra kérdésre, hogy mit kérne Szent Pétertől, ha a mennyország kapujában találkozna vele, azt válaszolta, hogy szeretne visszatérni az időben 11 éves korába, hogy megállíthassa az apját, aki kioltotta az édesanyja életét.

– Ekkor jöttem rá arra, hogy mindannak, amivel készültem, semmi köze sincs a valósághoz, és csak leültem közéjük a körbe, és hallgattam a történeteiket – tette hozzá az Ana Iskolája Egyesület elnöke.

A táncolni vágyó és a „golya”

Ioana Lupa szavait borkóstolóval egybekötött állófogadás követte, ezután pedig Mihail Sandu koncertezett. Az est zenei részét megelőző szünetben sikerült néhány magyarul beszélő fiatallal szót váltanunk, akik egy küküllőmenti családi típusú házban élnek. Személyiségvédelmük érdekében nevüket természetesen nem említjük.

Egy könnyen mesélő, amolyan igazi „nagy dumás” 17 éves lány elmondta, hogy kilencévesen került a rendszerbe, azelőtt szüleivel bejárta a világot, Ausztriában, Németországban és egészen kicsi korában Magyarországon is élt. Tartja a kapcsolatot a családjával, a testvéreit rendszeresen látogatja. Arra, hogy milyen lélethelyzetből emelte ki a gyermekvédelem, nem kaptunk egyértelmű választ, azt azonban megtudtuk, hogy rajta kívül még hét lakója van a háznak, ahol él, és

Talentumos foglalkozás

jól megvan ebben a környezetben.

– Ha „viselkedsz”, megvan a bízalom – szögezte le a tinédzser, majd azt is elárulta, hogy mosogatni nem igazán szeret, focizni annál inkább, és ha majd elhagyja a rendszert, legszívesebben táncolásból akarna megélni.

A szóban forgó családi típusú házban él az a látáskorlátozott 21 éves fiatalember is, aki ötévesen a SIRU-tól (sürgősségi segélyszolgálat bántalmazott, elhanyagolt gyermekeknek) került állami védelem alá. Örökölt betegsége miatt iskoláit a nemlátók kolozsvári intézetében járta ki, ott tanult meg tökéletesen románul. Idén nyáron 8-as médiával érettségizett, és felvételt nyert a Babeş-Bolyai Tudományegyetem gyógypedagógia szakára.

Iránytű a külvilágba és belső utakra

Az intézményes rendszerben élő Maros megyei fiatalok egy részével 18 éve foglalkozik a marosvásárhelyi Talentum Alapítvány. A szervezet szociális programokért felelős munkatársával, *Kacsó Erikával* a vetítés utáni szünetben találkoztunk, ekkor egyeztetünk egy későbbi beszélgetés időpontját, amikor a Talentum illetékese a család nélkül felnövő tinédzserekkel kapcsolatos tapasztalatairól mesélt.

Kacsó Erika

– 2007-től foglalkozunk a fiataloknak ezzel a célcsoportjával. Az Életvezetési készségek fejlesztése nevű program keretében, a megyei gyermekvédelmi igazgatósággal partnerségben harminc gyermeknek, illetve fiatalnak biztosítunk különböző tevékenységeket. A foglalkozásokon a Materna központban élő lányanyák, ugyanakkor egyetemisták is részt vesznek, utóbbiak csak a nyári vakációban, amikor itthon vannak. A heti rendszerességgel zajló tevékenységekre mi hozzuk be a gyerekeket, fiatalokat a családi típusú házakból. Az együttlétekre nem mindig az alapítványunk székhelyén kerül sor, gyakran a közösségbe is kimegyünk, annak függvényében, hogy éppen milyen képességet, készséget kívánunk fejleszteni. A lényeg, hogy a program résztvevői életszerű helyzeteket tapasztaljanak meg. Ennek érdekében elmegyünk például egy bevásárlóközpontba, a gyerekek és fiatalok kapnak egy –

mondjuk ötvenlejes – költségvetést, és abból kell gazdálkodniuk. Ezzel prioritizálni tanítjuk őket, hiszen el kell dönteniük, hogy mire van a leginkább szükségük, és mi az, amiről ennek érdekében lemondanak. Ugyanakkor tájékozódni is megtanítjuk a fiatalokat a nagyáruházban elhelyezett piktogramok – például az illemhely jele – segítségével, illetve megmutatjuk nekik a mallban lévő mosdó érintésmentes csapjának, valamint a mozgólépcsőnek a használatát. Ezek mind olyan ismeretek, amelyek egy családban élő gyerek számára magától értetődőek, az intézeti rendszerben lévőeknek azonban újdonságnak számítanak. Ami magát a vásárlást illeti, arra is igyekszünk megszoktatni a csoport tagjait, hogy keressék meg az adott termékből a legolcsóbbat, vegyék figyelembe az ár-érték arányt, továbbá megtanítjuk őket leolvasni a címkén található információkat. Ezek mind életvezetési, de ugyanakkor iskolai készségek is, hiszen az olvasást és a számolást is magukban foglalják. A szocializálódást segítő tevékenységek alkalmával a Somostetőre vagy moziba is el szoktunk menni a gyerekekkel, fiatalokkal, ugyanakkor megünnepeljük az év jeles napjait. Erre a családi típusú házakban is mindig sor kerül, de mi is igyekszünk minél több ünnepi pillanatot vinni az életükbe.

– *Milyen más tevékenységek szerepelnek még a programban?*

– Művészetterápiás foglalkozásaink is vannak, ilyen például az agyagozás, ami hihetetlenül fel tudja szabadítani a fiatalokat. Egy alkalommal a zsonglörködést is kipróbáltuk a csoporttal, és volt, akinek ez igazi sikerélményt adott. Ezeknek az együttléteknél fontos célja a személyiségfejlesztés, az ön-bizalomnövelés. Igyekszünk teret adni a fiataloknak a rejtett tehetségeik felfedezésére, ugyanakkor lelkiileg is próbáljuk erősíteni őket, hogy könnyebben tudjanak megküzdeni a kimondott vagy ki nem mondott traumáikkal. A megyei gyermekvédelmi igazgatósággal egy naplószerűen kitölthető füzetcskét is kiadtunk Életem története címmel az önismeret fejlesztése céljából. Fontos azonban megjegyeznem, hogy ezzel a programmal nem az egyéni terápiát vállaltuk fel, hiszen a szerződésünk kizárólag csoportos tevékenységekre vonatkozik.

– *Mennyire tartják a kapcsolatot a rendszerből kinőtt fiatalokkal, felnőttekkel?*

– Azok, akikkel 2007-ben foglalkoztunk, de már akkor szinte felnőttek voltak, a barátainkért járnak vissza hozzánk. Úgy látom, hogy sok fiatalnak éppen erre a baráti jelenlétre, ha úgy tetszik, mentorálásra van a legnagyobb szüksége, miután a védelmi rendszerből kilép a krízishelyzeteket is tartogató úgynevezett nagybetűs életbe.

Ember és állat harmóniája

Állatsors hőségriadó idején

Az utóbbi hetekben gyakran jeleztek hőségriadót, 35-39 Celsius-fokos hőmérsékleti értékeket a meteorológiai állomások munkatársai, így önkéntelenül is az emberre utalt állatok hőségérzetének az enyhítésére gondoltunk. Az állattartók közül sokan megfedkeznek a legalapvetőbb szabályokról is, pedig nincs annál felháborítóbb, mint amikor a belvárosban forró betonon délidőben sétáltatják a házi kedvencüket, vagy túlterhelik az igavonó állatokat.

Szer Pálosy Piroska

A vidéken élő, haszonállatokat tartó, felelősségteljes gazdák számára magától értetődő a friss, tiszta víz, árnyékos búvóhely fontossága, a házörzőkről azonban sokszor megfedkeznek. A háziállatok védelme érdekében a július-augusztusi hőségben ajánlott teendőkre dr. Pálosi Csaba állatorvos, a Noé Bárkája kisállatklinika vezetője figyelmeztetett. Amint a szakember hangsúlyozta, a nyári hőségben a nagy bundájú, túlsúlyos kutyáknál, de a rövid szőrűeknél is fennáll a hóguta veszélye, akárcsak az intenzív mozgásra ösztönzött kutyák esetében, mivel az izomműködés mellett hő termelődik, ami rontja a kutyák hőháztartását. Az idős, szívbeteg kutyákat pedig különösen óvni kell a forróságtól. Előjáróban a víz utánpótlásának fontosságát jelezte, mint mondta, kánikula idején figyelni kell, illetve nem árt több tálkát is megtölteni vízzel, hogy ha némelyik elfogy vagy felborul, akkor se szomjazzon a kutya vagy macska, de az önitató beszerzése is indokolt lehet. A hóguta nemcsak a déli kánikulában jelentkezhethet, hanem egy forró nyári nap végén is, mivel olyankor még 30 C° körüli a hőmérséklet, és ha játékkal mozgásra készítetik, vagy kerékpár után kötve futtatják, az megterhelő az állat számára. A sétát is a kora reggeli és esti órákra ajánlott időzíteni, így elkerülhető, hogy a talppárnájuk megégjen a forró aszfalton. Ezt megelőzendő érdemes mancsvédő krémet használni, sétáltatás előtt pedig meg lehet vizezni a fejük tetejét.

A napon parkoló autó belsejében akár 60-90 °C-os hőmérséklet is lehet. A kissé lehúzott ablak sem biztosít elég szellőzést, a kutya a kánikulában néhány perc alatt hógutát kap, akár 5-10 perc alatt is végzetes hőterhelés érheti. Mivel iz-

adni nem képes, és a lihegésével történő hővesztés nem mindig elegendő, a szövetekben található fehérje kicsapódása miatt az élete menthetetlenné válik.

– Milyen tünetek jelzik a hógutát, és mi a teendő hasonló esetben?

– Ha a kutya gyorsan liheg, pupillái tágra nyíltak, a nyála megvastagodott, nyelve vörös, de a hányás, szédelés, hasmenés, kóma is hógutára utalhat, amely sürgősségi eset. Ha fennáll a gyanú, azonnal le kell húteni a kutyát, és állatorvoshoz kell vinni. Lelocsolni vagy betenni nem túl hideg vízbe, esetleg légkondicionált helyiségbe vinni, a fejére, nyakára, hasára és lábai közé nedves törülközőt helyezni. Amikor az állat testhőmérséklete 39-40 C-fokra csökken, abba kell hagyni a hűtési folyamatot, mivel a túl drasztikus hűtéstől más problémák is kialakulhatnak. A kutyát állatorvosi ellenőrzés alatt kell tartani a sokk, veseelégtelenség, szívrendellenesség, légzési nehézség elkerülése és vérrög kialakulásának megakadályozása végett, és ha állapotát sikerül stabilizálni, további kezelésekre van szükség.

Ha autóban kutyát, macskát vagy más állatot látunk bezárva, azonnal értesíteni kell az állatvédőket vagy az állatrendőrséget. A túlmelegedett állat testhőmérsékletét vizes

Fotó: Tamás Csaba

borogatással kell csökkenteni és hideg vízzel itatni. Állattal utazva pedig ajánlott rendszeresen megállni, hogy inni és üríteni tudjon. A hőség és kánikula idején felelős állatbarát-hoz méltó, ha van nálunk eldobható műanyag tányér és víz olyan esetre, ha szomjazó kóbor állat bukkanna fel, friss vizet lehet nekik önteni. A kertben vagy kennelben tartott kutyákra is figyelni kell. Legyen számukra árnyékos hely, ahová elvonulhatnak, elérhető közelségben bőségesen víz. A meleg elől sok kutya a maga által ásott gödörbe húzódik, mert a talaj már 20 centis mélységben is több fokkal hűvösebb, mint a levegő. Bár a hosszú szőrzet védi a bőrt a naptól, a szellőzést akadályozza. Megtörténhet, hogy a vastag bunda alatt a bőr befülled, begyullad, elfertőződik, a vakaródzás pedig tovább ronthat a helyzeten. Sok kutya a fejét rázza, és emiatt apró sebek jelennek meg a fülük hegyén is, a kikapart sebeket beköphetik a legyek, ezért használni kell a rovarirtó szereket, ugyanakkor a dús, hosszú szőrű kutyákat nyáron érdemes nyírni és gyakrabban fürösztteni. A toklászokra is folyamatosan kell figyelni, mert ezek mélyen befűrődhetnek az állat bőre alá, és csúnyán elfertőződhetnek. A kullancsok a nyári hőségben kevésbé támadnak, előtérbe kerülnek viszont a bolhák, éppen ezért gyakrabban kell bolhairtót alkalmazni.

Madarak, rágcsálók, halak

A madarak is könnyen hógutát kaphatnak ilyenkor: test-súlyukhoz képest viszonylag nagy a testfelületük, és a testhőmérsékletük is magas. A kalitkát árnyékos, jól szellőző, de nem huzatos helyen kell tartani, legyen a madár előtt friss víz és fürdési lehetőség is. A természetben élő madarak is nehezebben viselik a hőséget, ha nincs a közelben vízforrás, mi is szerelhetünk fel itatót.

A házikedvencként tartott rágcsálóknak életveszélyt jelent, ha levegőtlen, fülledt helyiségben van a lakhelyük, vagy ha közvetlen napsütés éri őket. Ők is hógutát kaphatnak. Ugyanilyen gondosan ügyeljünk az akvárium vízhőmérsékletére, bár ez nagyon nehéz feladat: hűthetjük úgy, hogy a víz felét hűvösebbre, de nem jéghidegre cseréljük. A díszhalak, teknősök számára érdemes állott vizet használni. Az oxigénellátásra is figyelni kell, a levegőztető és a víztisztító rendszer működését rendszeresen ajánlott ellenőrizni.

A fősorokban idézett jótanács szerzőjének neve: Valluvar.	1.	FRANCIA CSILLAGÁSZ	FELTÉVE ALJAS, KÁRT OKOZÓ		KIS... (BABA)	NUMERO (RÓV.)	NINCSENEK SZÜLEI	TILTÓ SZÓ PAPIRON RÖGZÍTŐ		MADRID SPORTKLUB	TÚT ÉS CERNÁT HASZNÁL	SZINTÉN NE	MAGASAN TART	KUTYA JUH		TÁPLÁL	ELEKI		NŐI NÉV (SEPT. 23.)
	M																		E
	FÁBA VÉS			FELÉNK FRANCIA ARANY				KICSIK ISKOLÁJA PARTNER						FOSZTÓ-KÉPZŐ SZÓLÓ-TÁMASZ					
	A KATÓD PÁRJA ...KEL (EL-INDUL)					KÉTSÉGBE VON BERNI ...NÉM. HÓS					ZENESZERZŐ (FERENC) ABBÓL AZ IRÁNYBÓL						FÉLFA! CÉRNA PÁRJA		
2.	E	KIS DARABOKRA OSZT	FINN-... NÉMET TAGADÁS		ÓRÓL NŐI NÉV (AUG. 12.)					TÉRBELI FORMA NEM MEGY EL							MAGAD KAPACITÁSEGYSEG		
PENGETI A HANGSZERT VILL. ÁRAM EGYSEGE					EGYKEI TOLNA MEGYEI HELYSÉG		ESETLEN SORI IGEVÉGZŐDÉS LEHET		ÚR (ANGOL RÓV.) TE ÉS Ő			PARTSZAKASZI TOLD A SZÉLEINI				HALLÓSZERV RÓMAI 501			
				BECÉZETT ZOLTÁN SZOLGÁLTATOS DIÁK				RAJT MŰKEDVE-LŐ					ARRA A HELYRE TŰZETES				SPANYOL AUTÓJEL ARRAFELEI		
ÚJ-GUINEA RÉSZE					KIS BÖRTÖN NAGY VADÁLLAT				HIVATALI MUNKAHELY LENDÜLET							AKTA SZERZETT ROKON			
EGY (NÉMET)				OLASZ SZERELEM VÉDELMEZ			KECSKEHANG FEKETE I. BAGLYA		RANGJELZŐ ELŐTAG AZ ARZÉN VEGYJELE			SZOLMIZÁCIÓS HANG ARÁT!				ANGYALRANG A PASA HASA			
BEOLTÓ! TŰZEL			ZENÉS DRÁMA A VOLGÁBA ÖMLIK			ELŐBBRE JUT KÉSZÜL A LEVES					MAJDNEM RAGAD PALÁST							BELÉPI! KIRÁLYI FEJFEDŐ	
		ÖTÉVESEK ISKOLÁJA OLJASAV				SZALADÁS ... GYÓGYÁSZAT (KLINIKAI RÉSZE)					TIPOR GYORSAN						KÉSZPÉNZ (RÓV.) NEM TÖMÉNY		
SEMMŰVEG TARTÓJA			LYUKAS SÁVI A SZÉP NEM		TÁG SZAPORÍTÓ SEJT		MAGA SZÍNÉSZ (TIVADAR)		TÉLI CSAPADÉK BÁTOR-KODÓ			LATIN CSONT FASOROS SÉTÁNY				IDE SZÁLLÍT NYÁRI CIPŐ			
FOSZTÓ-KÉPZŐ				A MÁJ VÁLADÉKA FOGOLY			PARANCSOLÓ RUHADARAB		FELFELÉ NAGY VÍZFORRÁSFÉLE							FELSÉG (FRANCIA) MOST IS EZ VAN			
A GERMIUM VEGYJELE			SILBAK KILOGRAMM (RÓV.)		TÉVESEN JEGYEZ KÖRÜLBELÜL (RÓV.)			TÖRÖK FÉRFINÉV NÖVÉNY RÉSZE						BIFLÁZ TOVA					
				MEZTELEN MŰALKOTÁS FÉLÉVI			IDEGEN TER-MÉSZET EZTI				SHAKESPEARE KIRÁLY EGYENI						A NEJE PÁRATLAN EGYESI		
KIS HÜLLŐ	E														AMERIKAI ÁLLAM (RÓV.)				L.N.J.

Július 24-i rejtvényünk megfejtése: Sem a vizet, sem a tüzet nem használjuk gyakrabban, mint a barátságot.

Megvan a marosvásárhelyi ASA kerete

Bálint Zsombor

Szombaton rajtol a labdarúgó 2. liga. Az 1. forduló programja is végleges, egyetlen mérkőzés kivételével minden találkozót szombaton 11 órától játszanak, beleértve a Marosvásárhelyi FC ASA–Vajdahunyadi Corvinul találkozót. A kivétel a Chindia Târgoviște–Sepsi OSK mérkőzés, amelyre vasárnap 11 órától kerül sor. Most már az is biztos, hogy a marosvásárhelyi meccset a Sziget utcai stadionban rendezik.

Négy nappal a kezdés előtt az FC ASA nyilvánosságra hozta a játékoskeretét. A listán 26 név szerepel, ezek közül hárman kapusok. A vezetőedző a Nyárádtői Unireától átvett Eusebiu Tudor, az előző idényben 2. ligában szereplő klub több játékosát is átvették. A neven végigfutva kiderül, hogy 11-en maradtak. Az egykori ACS Marosvásárhelytől ketten igazoltak az FC ASA-hoz, a kapus Barabás Dániel, Adrian Horșia és László Mátyás. A csapatban öt idegenlégiós található. A zilahi SCM-től érkezik a görög

állampolgárságú Okan Haciterzoglu, míg a kameruni Serges Ekollo legutóbb a bukaresti Metaloglobus játékosa volt. A francia–Burkina Fasó-i kettős állampolgár Laley Fofana a kolozsvári Sănăta-teától érkezik, de rövid ideig az ugyancsak kolozsvári CFR keretének a tagja volt, míg Miloš Zukanović az előző idényben is Nyárádtőnél játszott. A moldovai Constantin Sandu a Dacia Buiucani csapatától érkezik, a maga 31 évével a keret legidősebb játékosa az UTA-tól érkező kapus, Florin Iacob

mellett. A Transfermarkt a legnagyobb értékűnek Ekollót tartja, akit 200 ezer euróra becsül.

A Transfermarkt listáján egyébként eggyel több név található, a Rapidtól érkezett Liviu Nenciu balhátvéd a klub listáján nem található meg.

A klub a mezzszámokat is megosztotta, hogy a játékosok már az első mérkőzésen könnyen azonosíthatók legyenek.

A marosvásárhelyi FC ASA kerete a 2025-26-os idényre

Kapusok: 1. Barabás, 12. Geantă, 93. Iacob.

Hátvédek: 30. Demeter, 3. Manea, 4. Haciterzoglu, 37. Șoptirean, 34. Fofana, 90. Coza, 5. Horșia.

Középpályások: 26. László, 15. Avram, 20. Ekollo, 55. Vînău, 77. Trif, 10. Șerban, 23. Cruceru, 97. Tout, 11. Bogdan, 98. Manole, 8. Sandu, 24. Ciobanu,

Csatárok: 9. Zukanović, 17. Bîrnoi, 99. Măgerușan, 19. Haiduc.

Kupakedd a Bajnokok Ligájában és a Konferencialigában

Néhány párharcot lezártak kedd este a labdarúgó Bajnokok Ligája, illetve a Konferencialiga 2. körében, azonban a találkozók zömét szerdán és csütörtökön rendezik, közöttük a négy román és a négy magyar csapat találkozóit is.

A mérkőzések többnyire az esélyesebbnek tartott csapatok továbbjutását hozták, kisebb meglepetés az észt Levadia Tallinn továbbjutást érő döntetlenje Tbilisziben. A vesztesek csak a Konferencialigában búcsúztak véglegesen, a BL-ben alulmaradtak még újabb lehetőséget kapnak az Európa-liga 3. körében.

Eredményjelző

Bajnokok Ligája, selejtező, 2. forduló, 2. mérkőzések (zárójelben az összesített eredmény): Kairat Almati (kazah)–Kuopio Palloseura (finn) 3-0 (3-2), Dinamo Kijev (ukrán)–Hamrun Spartans (máltai) 3-0 (6-0), Drita (koszovói)–FC Koppenhága (dán) 0-1 (0-3), Crvena Zvezda Belgrád–Lincoln Red Imps (gibraltári) 5-1 (6-1), Zrinjski Mostar (bosnyák)–Slovan Pozsony (szlovák) 2-2 (2-6).

Konferencialiga, selejtező, 2. forduló, 2. mérkőzések (zárójelben az összesített eredmény): Iberia Tbiliszi (grúz)–Levadia Tallinn (észt) 2-2 (2-3), Differdange (luxemburgi)–The New Saints (walesi) 1-0 (2-0), Inter Escaldes (andorrai)–Olimpija Ljubljana (szlovén) 1-1 (3-5).

Vizes vb – Popovici az utolsó távon vert rá a mezőnyre

Aranyérmet szerzett a szingapúri vizes vb 200 méteres férfi-gyorsúszószámában David Popovici. A szám olimpiai bajnoka és legfőbb esélyese az elődöntőben csak a 4. időt úszta, így a hatos pályán állt rajtköre, ahol nem kezdett a legerősebben, az első fordulónál csak 4. helyen állt. A második és harmadik táv után egyaránt harmadikként fordult, az utolsó ötvenen azonban fergeteges hajrával megelőzte a négyes pályán úszó amerikai Hobson. Popovici ma a 100 méter gyors döntőjében is érdekelt, a héten pedig 50 méter gyorson is rajtköre áll.

A szingapúri világbajnokság keddi napján egyébként öt döntőben öt ország adta a győzteseket. Női 1500 méter gyorsan a kilencszeres olimpiai bajnok Katie Ledecky papírforma-győzelmet aratott, a 28 éves amerikai sztár 1300 méterig még saját világcsúcsán belül úszott, végül azonban nem forgott veszélyben a 2018 óta élő rekordja. Ledecky hatodszor nyerte meg ezt a számot a világbajnokságokon, összességében pedig ez volt a 22. aranya. Női 100 méter hátton az ausztrál Kaylee McKeown hatalmas csatában győzte le az amerikai Regan Smithet, míg 100 méter mellen nagy meglepetésre az 1-es pályáról a német Anna Elendt diadalmaskodott.

Kós Hubert országos csúccsal a negyedik helyen végzett a 100 méter hátúszás döntőjében, ahová a középdöntőből a legjobb idővel, országos csúccsal (52,21) jutott. Az első Kóst és a nyolcadik helyen bejutott orosz Miron Lifincevet mindössze 36 század választotta el egymástól. Kós nem kapta el túl jól a rajtot, csak negyediknek fordult, de a második táv közepére az élre került. Húsz méterrel a vége előtt

Forrás: Mediafax

még vezetett, riválisai azonban a hajrában megelőzték. A számot a dél-afrikai Pieter Coetze nyerte 51.85-ös idővel. „Tudtuk, hogy ötvenkét másodperc alá be kell menni az éremhez. Ettől most bőven elmaradtam, ezért nem is kell annyira elkeseredni, annak viszont nagyon örülök, hogy egy év alatt ennyit tudtam javulni ebben a számban. Az viszont látszik, hogy nem tartok még ott, ahol a többiek” – nyilatkozta az MTI-nek Kós, aki megjegyezte: ahhoz, hogy ebben a számban sikeresebb legyen, több izomra lenne szüksége.

A 200. Anna-bál Balatonfüreden

Kevés olyan hagyomány van, amely két évszázadot átívelően is meg tudott maradni nemcsak külsőségeiben, hanem szellemében és méltóságában is – méltatta az Anna-bált annak szombati balatonfüredi megnyitóján a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) elnöke.

Freund Tamás azt mondta: a balatonfüredi Anna-bál nem csupán társasági esemény, hanem a nemzeti emlékezet, az elegancia, a kulturális önazonosság egyedülálló megtestesítője. Az MTA elnöke kiemelte, idén nemcsak az Anna-bál kétszázadik jubileumára emlékeznek, hanem arra is, hogy Széchenyi István szintén kétszáz éve, 1825-ben a pozsonyi országgyűlésen alapította meg a Magyar Tudós Társaságot, a mai Magyar Tudományos Akadémia elődjét. A bál és a tudomány világa ugyanabból a reformkori forrásból fakad, abból a korszakból, amikor egy nemzet felismerte, hogy a jövő nem épülhet sem hagyomány, sem tudás nélkül – jelentette ki Freund Tamás.

A reformkori társasági események nemcsak a divatról, de a szellemi és erkölcsi megújulásról is szóltak, itt cseréltek eszmét a kor vezető gondolkodói, a közgondolkodás alakítói, és közben megélték magyarságukat örömben, közösségben, eleganciában is – elevenítette fel. Van, ami képes túlélni korszakokat, divatokat, politikai és gazdasági változásokat, zord időköt,

történelmi sorsfordulókat. „Erre csak az igényes, összetartó, patrióta közösségek képesek” – jegyezte meg, majd emlékeztetett, hogy amikor a forradalom után az Akadémia végveszélybe került, egy kis szabolcsi település, Nyírbogdány polgárai gyűjtést indítottak megmentésére, amely a kétszáz éve született Jókai Mórnak is köszönhetően országos kampánnyá nőtt, és Balatonfüred is kivette részét belőle.

Az MTA úgy döntött, hogy meg-

erősíti kapcsolatait a tudománybarát, a tudománytisztelő, a tudományos tehetségeket támogató és a tudományban sikeres szülötteik emlékét ápoló településekkel, és elindítja a Tudománybarát település mozgalmat augusztus 20-án Balatonfüredről. Az első Tudománybarát település címet Balatonfürednek adományozza – jelentette be Freund Tamás.

Pávkovics Gábor (Fidesz-KDNP), Mohács polgármestere Balatonfüred kulturális partnervárosa képviselőjében úgy fogalmazott: nemzetünk ereje a közösségekben rejlik. Küzdenünk kell közösségeink fontosságáért, a tradíciók meg-

A Magyar Állami Operaház balettművészei palotást adnak elő a 200. Anna-bál nyitányában a balatonfüredi Anna Grand Hotel parkjában 2025. július 26-án. MTI/Katona Tibor

őrzéséért, a kulturális értékeink védelméért – fogalmazott, hozzátéve, hogy Mohácson jövőre az 1526-os csata ötszázadik évfordulójára készülnek, és a hősiességről szeretnének beszélni.

Bóka István (Fidesz-KDNP), a házigazda Balatonfüred polgármestere arról beszélt: a tóparti városban idén három kétszáz éves jubileumot ünnepelnek, az Anna-bál mellett a reformkorra, valamint a kétszáz éve született Jókai Móra is emlékeznek.

A polgármester jelezte: a hagyományokat nem könnyű fenntartani és elevenné tenni. Arról is megemlékezett: az Anna-bál 2022 óta hungarikum. Bóka István örömét fejezte ki, hogy soha nem volt még ennyi vendége a bálnak, mint idén, soha ennyi elsőbálozó nem volt még, és soha nem kísérte még ennyi kísérőprogram az Anna-bált.

Kontrát Károly, a térség fideszes országgyűlési képviselője gratulált Balatonfürednek az Anna-báli hagyományok ápolásáért. Hozzátette: nemcsak megőrizni, hanem gazdagítani is kell az Anna-báli tradíciókat, amelyeket „történelmi hagyományaink időtlen szépségeként” jellemezte.

Idén is az Anna-bálon adták át a Balatonfüred fejlesztésében és népszerűsítésében végzett kiemelkedő teljesítményért odaítélt Kiss Ernő-díjat, amelyet idén Praznovszky Mihály irodalomtörténész kapott a

füredi Jókai-kultusz megőrzéséért és gazdagításáért végzett munkája elismeréseként.

Az első Anna-bált 1825. július 26-án tartották Balatonfüreden, a Horváth-házban, Szentgyörgyi Horváth Fülöp János fogadóházában a házigazda leányának tiszteletére. Az ifjú Anna Krisztina azon az estén ismerkedett meg majdani férjével, Kiss Ernő huszár főhadnaggyal, aki később az 1848-49-es szabadságharc aradi vértanúja lett. Emlékére 2003 óta minden évben átadják az őt ábrázoló herendi porcelán huszárszobrot egy olyan embernek, aki sokat tett és tesz Balatonfüred kultúrájáért, szellemi életéért.

A budapesti Szabó Laura lett a 200. Anna-bál szépe, első udvarhölgye a balatonfüredi Windisch Laura, második udvarhölgye pedig a szintén balatonfüredi Zsoldos Laura lett, mindhárman elsőbálozók.

A 200. balatonfüredi Anna-bálon idén is a báli közönség szavazta meg a 15 legszebb lányt. Közülük egy szakmai zsűri választotta ki a bál szépét és udvarhölgyeit, akik megválasztásuk után hagyományteremtő módon lesétáltak az Anna Grand Hotelből a Tagore sétányra, és csokraikkal jelképesen megkoszorúzták a Balatont. A bál szépei vasárnap délelőtt a Kisfaludy Színpadon találkoztak az érdeklődőkkel, majd sétakocsikáztak a városban. (MTI)

Együttműködési nyilatkozat a székelyföldi agrárszolidaritási program megvalósítására

A Bálványosi Nyári Szabadegyetem és Diáktábor keretében, a Tamási Áron székelyföldi agro-kultúra sátorban magyarországi és székelyföldi agrárszakmai, oktatási és érdekképviseleti szervezetek képviselői írták alá a székelyföldi agrárszolidaritási program megvalósításáról szóló együttműködési nyilatkozatot.

A megállapodás célja, hogy összehangolt, célzott segítséget nyújtson a parajdi sókarsztomlás és a háromszéki árvizek által sújtott térségek gazdáinak. A károk jelentősek: megszűnt az ivóvízellátás, szikesednek a termőföldek, elpusztultak vetések, és súlyos takarmányhiány alakult ki. Az érintett közösségek támogatása közös, határokon átívelő ügy, amelyben a szolidaritás és a szakmai összefogás kiemelt szerepet kap.

A nyilatkozatot aláíró szervezetek között szerepel a Magyar Agrárminisztérium (dr. Nagy István miniszter), a MAGOSZ (Jakab István elnök), a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (Papp Zsolt György), a Magyar Agrár-

és Élettudományi Egyetem (prof. dr. Gyuricza Csaba rektor), a Sapientia EMTE (prof. dr. Tonk Márton rektor), a NAK Magyarok Kenyere Közhasznú Kft. (Horváth Vivien ügyvezető) és a Székely Gazdaszervezetek Egyesülete (Becze István elnök).

A program részeként eddig 20 ezer liter ivóvizet juttattak el a leginkább érintett Maros megyei településekre, 235 gazda 696 hektárnyi károsult területén készítettek részletes felmérést, illetve pénteken, július 25-én Alsósófalván 300 zsák búzát osztottak szét az érintett gazdák között. A következő mezőgazdasági évre vetőmag-támogatást, talajjavító beavatkozásokat és szakmai tanácsadást is biztosítanak. A talajfeljavítási programot az MVM Mátra Energia Zrt., a Sapientia EMTE, a BIOPOL, valamint erdélyi kutatóintézetek szakértői közösen valósítják meg.

Az együttműködési nyilatkozat nyitott: célja, hogy minél több szakmai és társadalmi partner csatlakozzon a programhoz, ezzel erősítve a székelyföldi agrárközösségek talpra állását és hosszú távú megerősödését. (közlemény)

Közösségi fotóarchívumot hoznak létre a parajdi sóbányáról

A Parajdi Sóbánya Emlékezete néven közösségi fotóarchívumot hoznak létre a vízzel elárasztott parajdi sóbányáról, amely az egykoron népszerű székelyföldi turisztikai létesítménnyel kapcsolatos fényképeket, videókat, emlékeket összesíti. A gyűjteményből a bányakatasztrófa évfordulójára kiállítást is terveznek – nyilatkozta a projekt kezdeményezője, Parajdi Kálmán Endre a Maszol hírportálnak.

Közölte, a projekt célja, hogy összegyűjtse és megőrizze mindazokat az emlékeket, amelyek a parajdi sóbányához kötődnek – legyen szó kirándulásról, gyógyulásról vagy családi látogatásról. Parajdi Kálmán Endre szerint a sóbányába látogatók többsége készített felvételeket, amit az is bizonyít, hogy amikor májusban megtörtént a bányaszerencsétlenség, a közösségi oldalakat ellepték a kirándulások, gyógykezelések alkalmával készült fényképek. Ekkor fogalmazódott meg benne a gondolat, hogy érdemes volna egy helyre összegyűjteni ezeket – mondta.

A közösségi emlékgyűjtés elkezdődött, a Parajdi Sóbánya Emlékezete közösségi archívumnak magyar és román nyelvű Facebook-oldala is van, ott kérik a sóbányával kapcsolatos fényképeik, történeteik, utazási és gyógyulási élményeik megosztására a létesítmény korábbi látogatóit. Azzal a céllal, hogy „együtt őrizhessük meg, ami már nem tér vissza” – szól az indoklás.

Mint írják, különösen várják a fekete-fehér

vagy szkennelt papírképeket, emlékeket bányászcsaládoktól, leszármazottaktól, turistáktól és a gyógyulásról szóló történeteket, asztmás vagy más légúti betegségből felépülők élményeit. A kezdeményező az összegyűlt anyagot a jövőben egy weboldalon kívánja összegyűjteni, ahol különböző szempontok szerint lehet majd böngészni. A hosszabb távú cél egy állandó kiállítás berendezése – mondta.

„Szeretném elérni, hogy ezek a képek, emlékek ne kallódjanak el, valahogy őrizzük meg őket, hiszen aki a múltját nem ismeri, annak nincs jövője” – mondta Parajdi Kálmán Endre, majd hangsúlyozta, hogy kezdeményezése mögött nem áll támogató vagy szervezet. „Nincsen emögött sem pénz, sem párt” – fogalmazott, de amennyiben tárhelyre lesz szükség az anyagok tárolásához, bizonyára szüksége lesz anyagi támogatásra.

Elmondta, turisztikai vállalkozóként megérti, hogy mindenki az idegenforgalom helyzetét „fájlalja”, ám szerinte a bánya történelmi jelentőségét, az egészségügyi kezeléseket és a bányászokat ért csapást sem lehet figyelmen kívül hagyni. Fontosnak tartja, hogy a Hargita megyei településsel kapcsolatosan pozitív kezdeményezés is napvilágot lásson, mivel a híradások zömére nem ez jellemző.

A fotókat, videókat a projekt magyar vagy román nyelvű Facebook-oldalán (parajdi.sobanya.emlekezete – memoria.salinei.praid) várják, ahol egy úrlap kitöltésével bárki beküldheti a sóbányával kapcsolatos emlékeit. (MTI)

A településeket fejlesztenék, a közpénzt jobban hasznosítanák

Az RMDSZ által vezetett fejlesztési minisztérium intézkedéscsomagot dolgozott ki, amelyet most közvitára bocsátottak. A javaslat célja, hogy a jelenlegi pénzügyi helyzetben világos sorrendet állítson fel a fejlesztések között, és hatékonyabban használja fel az állami pénzeket.

„Most arra van szükség, hogy csak a legfontosabb beruházásokra költünk. Így a közpénzt hatékonyabban tudjuk felhasználni, és befejezhetjük azokat a helyi projekteket, amelyek a közösségek számára fontosak, és már majdnem vagy félig készen vannak” – mondta Cseke Attila, az RMDSZ fejlesztési minisztere.

A miniszter elmondta: jövő év végéig lehet szerződést kötni azokra a munkálatokra, amelyeket az Anghel Saligny programból finanszíroznak. A minisztérium lehetővé teszi, hogy saját forrásból is elvégezzék az ezekhez szükséges felülvizsgálásokat.

A miniszter elmondta, csak akkor épülhetnek stadionok, ha a helyi önkormányzat húszszázalékos önrészt vállal. Az elkezdett munkálatokat folytathatják, újakat csak jövő év július elsejétől kezdhetnek el, kivéve, ha az önrésszel fedezik az elkezdett munkálatokat.

A minisztérium újraszervezi a támogatásokat. Az Anghel Saligny program és az Országos Beruházási Társaság például támogatja az ivóvíz- és csatornahálózatok fejlesztését, valamint tisztítóállomások építését. A többféle támogatási lehetőség közül a minisztérium csak egyet tart meg.

A jelenlegi pénzügyi helyzet miatt néhány program megszűnik – például a sporttermek építése, művelődési házak és mozik felújítása, valamint helyi és megyei utak korszerűsítése. Az eddig elindított munkákat befejezik, de új projekteket nem indítanak – mondta Cseke Attila. (RMDSZ-közlemény)

Folytatni kell az Anghel Saligny programot

Az Anghel Saligny közművesítési program vörös vonal a Szociáldemokrata Párt (PSD) számára, ezeket a beruházásokat folytatni kell – jelentette ki hétfőn az alakulat ideiglenes elnöke. Sorin Grindeanu a Romániai Megyei Tanácsok Országos Szövetségének (UNCJR) képviselőivel, illetve olyan megyékből érkezett polgármesterekkel tárgyalt hétfőn, amelyekben nem a PSD adja a tanácselnököt.

Beszámolója szerint az egyeztetésen abban állapodtak meg, hogy az UNCJR képviselői kidolgoznak egy „technikai dokumentumot” a beruházásokról, és a szerdai megbeszélésükön ezt ismertetik Ilie Bolojan miniszterelnökkel. „Ennek a megbeszélésnek szigorúan technikai jellegűnek kell lennie, semmiképpen nem politikainak, mert nem politikai kérdés, hogy egy településen van-e vezetékes víz vagy megfelelő utak” – fogalmazott. A PSD elnöke

azt is elmondta, nem tartja célravezetőnek a hirtelen hozott döntéseket, szerinte ebben az esetben is minden egyes beruházást külön meg kell vizsgálni. Grindeanu beszélt arról is, hogy a PSD támogatná egy újabb intézkedéscsomag kormányzati felelősségvállalással történő elfogadását, ha az ebbe foglalt intézkedések a kiváltságok felszámolását célozzák. A költségvetést érintő és az adóügyi kérdésekről azonban szélesebb körű egyeztetésre van szükség – szögezte le. Rámutatott, a költségvetés-kiigazítás előtt valamennyi minisztériummal egyeztetni kell, aztán a pénzügyminiszternek le kell zárnia a deficittel kapcsolatos tárgyalásokat az Európai Bizottsággal, és csak ezt követően kell dönteni arról, hogy milyen intézkedések kerülnek be a második deficitcsökkentő csomagba. „Meglátjuk, milyen megtakarításaink lesznek még, hogy folytassuk az Anghel Saligny programot. Ez vörös vonal a PSD számára” – nyomatékosította Sorin Grindeanu. (Agerpres)

Augusztusban döntenek a második reformcsomagról

A koalíciós pártok szerdai ülésükön úgy döntöttek, hogy a második reformcsomagot a költségvetés-kiigazítás után, augusztus folyamán fogadják el – nyilatkozták az Agerpresnek politikai források.

Az idézett források szerint a második intézkedéscsomagba bele akarják foglalni a kiváltságok – többek között a bírák és ügyészek különnyugdíja – megszüntetését vagy korlátozását célzó intézkedéseket, va-

lamint a csődeljárás törvényének a módosítását és a tőkejövedelmek adóztatásának bevezetését. A második deficitcsökkentő csomagba foglalt intézkedések egy részét a kormány parlamenti felelősségvállalással akarja elfogadtatni. A költségvetés-kiigazítás után derül ki, hogy milyen pénzforrásokat lehet még kiutalni az Anghel Saligny közművesítési program projektjeire, addig is a fejlesztési minisztérium minden egyes projektet egyenként elemez – mutattak rá a források. (Agerpres)

Parajdi gyerekek nyaralnak a kastélyosdombói táborban

Parajdi gyerekek nyaralnak az Ökumenikus Segélyszervezet kastélyosdombói táborában – közölte a karitatív szervezet szerdán az MTI-vel. A május végi székelyföldi természeti katasztrófa károsultjait támogató segélyprogram újabb elemeként hétfőtől 15 parajdi gyermek táborozik Magyarországon. A kastélyosdombói esélytáborban a gyerekeket

változatos közösségi programok mellett kirándulások, fejlesztő játékok és élménypedagógiai foglalkozások is várják – tették hozzá. Az Ökumenikus Segélyszervezet idén nyáron ezer magyarországi rászoruló gyerek táboroztatását vállalta, őket követik a székelyföldi természeti katasztrófa által érintett 12-14 éves lányok és fiúk – közölték. (MTI)

A Hamász lefegyverzését és a Gázai övezet irányításának átadását követeli, de Izraelt is elítéli az ENSZ-konferencia záródokumentuma

A Hamász lefegyverzését és a Gázai övezet irányításának átadását is követeli az izraeli-palesztin kétállami megoldás megvalósítása érdekében az ENSZ New York-i székházában tartott nemzetközi konferencia kedden kiadott záródokumentuma.

A nyilatkozatot 17 ország, valamint az Európai Unió és az Arab Liga támogatásával fogadták el, elítélve a 2023. október 7-én a Hamász által Izrael ellen végrehajtott terrortámadást. A gázai háború lezárását szorgalmazó nyilatkozathoz csatlakozó arab országok, köztük Szaúd-Arábia, Katar és Egyiptom első alkalommal vált részesévé olyan nemzetközi dokumentumnak, amely elítéli a Hamászt és az Izrael elleni támadást, valamint fegyvereinek átadására kötelezné a szervezetet. A nyilatkozat egyben elítéli Izraelt is a Gázai övezetben zajló katonai műveletért és a civilek haláláért. A francia és szaúdi társszervezésben létrejött nemzetközi konferencián kidolgozott 7 oldalas dokumentum a kétállami megoldás felé vezető terv részeként azt is tartalmazza, hogy a Palesztin Hatóság vegye át az irányítást minden palesztinok lakta terület felett.

„A Gázában zajló háború lezárásának kontextusában a Hamásznak le kell mondania a Gáza feletti

uralmáról, és át kell adnia fegyvereit a Palesztin Hatóságnak nemzetközi részvétel és támogatás mellett, követve egy szuverén és független palesztin állam létrejöttének célját” – olvasható a dokumentumban.

A kétnapos konferencia első napján, hétfőn a palesztin delegáció arra szólította fel mind Izraelt, mind a Hamászt, hogy távozzon a Gázai övezetből, és hagyják, hogy a Palesztin Hatóság vegye át a tengerparti palesztin terület igazgatását. Az eseményen az Egyesült Államok és Izrael nem vett részt.

Az amerikai külügyminisztérium hétfőn éles hangon bírálta a konferencia időztését. Tammy Bruce szóvivő „terméketlennek”, „rosszul időzítettnek” minősítette a kétnapos eseményt, valamint úgy vélte, hogy egy, a „nyilvánosságnak szóló színjátékról” van szó, amit a gázai konfliktus lezárása érdekében zajló nagyon érzékeny diplomáciai erőfeszítések idején rendeztek.

„Távol áll a béke előmozdításától, és a konferencia meghosszabbítja a háborút, bátorítja a Hamászt, díjazza az obstrukciót, valamint aláássa a béke elérése érdekében tett valós erőfeszítéseket” – áll az amerikai külügy állásfoglalásában, ami idézi Marco Rubio miniszter szavait is, aki „az október 7-i áldozatok arcul csapásának” nevezte az ENSZ székházában tartott eseményt. (MTI)

Emelkedik Marosvásárhelyen a parkolási díjak héája

Augusztus 1-től Marosvásárhelyen a parkolási díjak 21% héát (hozzáadottértékadót) fognak tartalmazni, a 2025/141-es törvény (az állami költségvetést érintő új intézkedések) előírásai szerint. Fontos: az alapidjak nem változnak, csak a héa növekedik.

Szolgáltatás	Ár 2025. augusztus 1-től (21% héával)	Jelenlegi ár (19% héával)
0-s zónában parkolás – 30 perc	3,80	3,70
0-s zónában parkolás – 60 perc	6,40	6,30
1-es zónában parkolás – 30 perc	2,70	2,60
1-es zónában parkolás – 60 perc	3,80	3,70
1-es zónában parkolás- egész napra	12,30	12,10
2-es zónában parkolás – 30 perc	1,60	1,50
2-es zónában parkolás – 60 perc	2,20	2,10
2-es zónában parkolás – egész napra	6,40	6,30
3-as zónában parkolás – 2 óra	5,10	5,00
3-as zónában parkolás – 4 óra	10,20	10,00
3-as zónában parkolás – egész napra	20,40	20,00
Havi bérlet	57,00	56,00
Negyedéves bérlet	165,80	163,00
Féléves bérlet	323,40	318,00
Éves bérlet	610,10	600,00

A Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal bel- és külkapcsolati osztálya

Az ANAF honlapján közzétett augusztusi webinariumok listája

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal (ANAF) saját portálján, a Támogatás adófizetőknek/Adófizetőknek nyújtott szolgáltatások menüpontban közzétette az augusztusban megrendezésre kerülő webinariumok listáját.

A hivatal szakértői először tartanak webinariumot a PATRIMVEN informatikai rendszerről, amelyen tisztázzák a közhatóságok/közüintézmények és közérdekű intézmények regisztrációjával kapcsolatos kérdéseket (augusztus 4., 11 óra).

Az augusztusi témák változatosak és érdekesek:

- A magánszemélyek által egészségügyi/fogászati tevékenységekből származó jövedelmek adóügyi kezelése és bevallása (augusztus 1., 10 óra);
- A magántulajdonban lévő mezőgazdasági ingatlanok bérbeadásából származó jövedelmek adóügyi kezelése (augusztus 6., 10 óra);
- Az osztalékok adóügyi szabályozása (augusztus 13., 09.30 óra);
- A szponzorálási kiadások adóügyi szabályozása és az éves nyereségadó átirányítása (augusztus 19., 11 óra);
- A gépjárművásárlások adóügyi kezelése a héa szempontjából (augusztus 21., 12 óra);
- Román jogi személyek héa-nyilvántartásba vétele a 316. cikk (1) bekezdése szerint (augusztus 28., 11 óra).

A webinariumok időtartama két óra.

A regisztráció egyszerű, közvetlenül a portálon keresztül történik, és a webinariumok kezdetéig lehetséges, a rendelkezésre álló helyek függvényében, maximum 500 résztvevő számára.

Kommunikációs, közkapcsolati és médiaosztály

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

ADÁSVÉTEL

GYERTYÁN tűzifa eladó. Tel. 0775-176-638. (26284)

KEMÉNY tűzifa eladó, házhoz szállítással. Tel. 0742-586-021. (26284)

LAKÁS

ELADÓ harmadik emeleti garzon a Kövesdombon. Tel. 0726-269-619. (26287-l)

KÜLÖNFÉLÉK

TETŐFEDÉST, ács- és bádogosmunkát, tetőkészítést, kisebb javításokat, szigetelést, meszelést, abakok cserélését, benti munkát vállalunk. Tel. 0741-835-197, Lajos. (26283)

VÁLLALUNK háztetőkészítést cserépből vagy lemezből, szigetelést, meszelést, takarítást, kisebb javítást. Tel. 0745-488-930. (26240)

VÁLLALUNK háztetőmosást, festést, járdatarakítást, -festést. Tel. 0774-574-527. (26257)

VÁLLALUNK fűnyírást, fakivágást, bokornyírást. Tel. 0770-621-920. (26258)

VÁLLALUNK ács- és famunkát, új tető készítését, felújítást, kisebb munkát, meszelést, festést, vakolást, szigetelést, egyebet. Tel. 0755-823-354. (26284)

FONTOS TELEFONSZÁMOK

• Romtelecom-tudakozó	• Radiológia, echográfia
- információ - 118-932	Dr. Jeremiás István - 0265/222- 446
- általános - 118-800	• DIGI - 0365/400-401
• Központosított ügyelet	- 0365/400-404
(Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás): 112	• Áramszolgáltató vállalat - 0800-500-929
• Rendőrség - 0265/202-305	- vidék - 0265/929
• SMURD (betegekkel kapcsolatos információk)- 0265/210-110	• Delgaz Grid - 0265/200-928
• Sürgősség szolgálat: - gyermekeknek - 0265/210-177	- 0800/800 928
• Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal - 0265/268-330	• Aquaserv:
• Prefektúra - 0265/266-801	- hideg víz-csatorna - 0265/215-702
• Maros megyei RMDSZ - 0265/264-442	- közönségszolgálat - 0265/208-888
- 0265/262-907	- központ - 0265/208-800
• Gyulafehérvári Caritas, otthongondozó szolgálat, 8–16 óra között: 0736-883-110	- 08008 208-888
• Procardia Egészségügyi Központ - 0265/210-087	• Fogasztóvédelmi hivatal - 021-9551
- 0770-547-384	• Vasútállomás - 0265/236-284
• Optika-Optofarm - 0265/212-304	• Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balzsamozás
- 0265/312 436	Nemzetközi halottszállítás - 0265/215-119
- 0265/250-120	- 0744-282-710
- 0265/263 351	• Alkony Kft. temetkezés (24 ó.) - 0265/263-865
• Optolens szemsebészet - 0265/263-351	- koporsók, kellékek, - 0745-606-215
• Dora Optics - 0733-553-976	- koszorúk - 0745-606-269
- 0733-553-976	- halottszállítás - 0758-047-604

Méltányos reklámdíj fejében állandó szereplője lehet a FONTOS TELEFONSZÁMOK rovatnak. Várjuk jelentkezését a 0265/268 854-es telefonon.

EndoSlim
Elhízáskezelési Központ

Személyre szabott fogyókúra programok:

Multidiszciplináris
orvosi megközelítés

Táplálkozási
tanácsadás

Gyógyszeres kezelés

Hozzáállási tanácsadás

Dora Optics Kórház

Marosvásárhely, Strada Fabrica De Zahăr Nr. 18E

www.doraoptics.ro

0771 195 340

A horzsolás alatt

Vajda Boróka saját verseiből írt egyéni előadása
A Mikházi Csűrszínházi Egyesület szervezésében

Marosvásárhely, Ariel Ifjúsági
és Gyermekszínház kisterme

2025. augusztus 6., szerda
19:00 órától

Helyfoglalás telefonszámon
vagy e-mail-címen:
0744-604-244,
gyvajda67@gmail.com.
Jegyváltás a helyszínen.

NE PAZAROLJA AZ IVÓVIZET!

A hálózati víz **CSAKIS HÁZTARTÁSI CÉLOKRA HASZNÁLHATÓ!**
Az ivóvíz **NEM HASZNÁLHATÓ KERTI ÖNTÖZÉSRE!**

FELELŐSEN HASZNÁLJA AZ IVÓVIZET!

AQUASERV

0265 208 801

/compania.aquaserv

aquaserv.ro

office@aquaserv.ro

Spălătorie și detailing auto

Beltrand

autómosó és -kozmetika

- külső-belső tisztítás
- kárpittisztítás, polírozás, viaszozás

Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.

Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

rádió

Gamma

Maroszzék

Marosvásárhely	88.0
Segesvár	104.3
Szászrégen	94.7
Szováta	102.0

mediator

radio.kptv.ro

KPTV

THE ROCK STATION

radio.kptv.ro